

ग्राम विकास व पंचायत राज विभाग
राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण

महा आवास

त्रैमासिक

मा.मुख्यमंत्री श्री.एकनाथ शिंदे यांचे शुभहस्ते मा.उप मुख्यमंत्री श्री.देवेंद्र फडणवीस व मा.उप मुख्यमंत्री श्री.अजित पवार यांच्या प्रमुख उपस्थित शासन आपल्या दारी कार्यक्रमात घरकुल लाभार्थी सन्मानीत

मा.उप मुख्यमंत्री श्री.देवेंद्र फडणवीस यांच्या शुभहस्ते नागपूर येथे जिल्हास्तरीय महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण

मा.केंद्रीय आरोग्य मंत्री, श्रीमती.भारती पवार व मा.मंत्री, ग्राम विकास व पंचायत राज श्री.गिरीष महाजन यांच्या शुभहस्ते नाशिक येथे जिल्हास्तरीय महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण

मा.मंत्री, कृषी व माजी सैनिक कल्याण यांच्या शुभहस्ते पालघर येथे जिल्हास्तरीय महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण

ग्राम विकास विभाग
संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष - ग्रामीण गृहनिर्माण
यांचे कार्यालय

महा आवास

मार्गदर्शक	श्री. एकनाथ डवले, भा.प्र.से. प्रधान सचिव, ग्राम विकास व पंचायत राज विभाग
मुख्य संपादक	डॉ. राजाराम दिघे, संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण
प्रबंध संपादक	नीलेश काळे, उप संचालक राजलक्ष्मी येरपुडे, उप संचालक अपर्णा पाटणे, सहा. संचालक (लेखा)
कार्यकारी संपादक	दिनेश मोवळे, राज्य माहिती, शिक्षण व संवाद तज्ज्ञ
सहयोगी संपादक	डॉ. संघरलन सोनवणे राम आधाव परमेश्वर शेळार सचिन मुनेश्वर माधुरी चौधरी
मुख्यपृष्ठ मांडणी व सजावट	दिनेश मोवळे, राज्य माहिती, शिक्षण व संवाद तज्ज्ञ
संपादकीय पत्ता	संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष- ग्रामीण गृहनिर्माण यांचे कार्यालय ४ था मजला, दक्षिण कक्ष, सिड्को भवन, सी.वी.डी. बेलापूर, नवी मुंबई - ४००६९४
संकेत स्थळ	www.pmayg.nic.in www.mahaawaas.org
ईमेल	director@ruralhousing@gmail.com
दूरध्वनी क्रमांक	०२२ - २७५६९८२४

वर्ष ४ थे | अंक १३ वा | जुलै ते सप्टेंबर २०२३

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	तपशित	पृष्ठ क्र.
१	संपादकीय	१
२	मा.संचालक यांना गुणवंत अधिकारी पुरस्कार जाहीर झाल्याबद्दल गुण गौरव	३
३	अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार २०२२-२३	५
४	विविध उपक्रमांचा मागोवा क्षमता बांधणी उपक्रम	८
	सानियंत्रण व मूल्यमापन उपक्रम	१२
	माहिती, शिक्षण व संवाद उपक्रम	१६
	समन्वय उपक्रम	१८
	केंद्र व राज्य सरकार यांना ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रासंवंधित पॉलिसी इनपुट	२२
	ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांचा संचित प्रगती अहवाल प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण	२३
	रमाई आवास योजना	२४
	शबरी आवास योजना	२५
	पारधी आवास योजना	२६
	आदिम आवास योजना	२७
	यशवंतराव चव्हाण मुक्त वसाहत योजना	२९
६	ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रातील नाविन्यपूर्ण उपक्रम/ यशोगाथा	२८
७	फोटो गॅलरी	३४
८	मिडिया कवरेज	३५

महा आवास हेल्पलाईन क्रमांक - १८०० २२ ०९९

डॉ. राजाराम दिघे

संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष - ग्रामीण गृहनिर्माण

महा आवास त्रैमासिकाच्या माध्यमातून आपणाशी संवाद साधताना मला अत्यंत आनंद होत आहे. प्रत्येक तीन महिन्यात या माध्यमातून संवाद साधत असतो माहे जुलै ते सप्टेंबर २०२३ या कालावधीमध्ये ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रात राज्याच्या विविध स्तरावर घडत असलेल्या घडामोर्डीचा धांडोळा घेण्याबोराबरच केंद्र व राज्य सरकारच्या धोरणांविषयीचाही उहापोह या निमित्ताने करणे आवश्यक वाटते.

ग्रामीण आवास योजना केंद्र व राज्य शासनाचा महत्वाकांक्षी प्रकल्प असल्यामुळे याच्या मध्ये गतिमानता व गुणवत्ता आणण्यासाठी विविध प्रयत्न केंद्र व राज्य पातळीवर होताना दिसत आहेत. १३ फलेंगशीप प्रोग्राम मध्ये ग्रामीण आवास योजनांचा समावेश केल्यामुळे ग्रामीण गृहनिर्माण हा अग्रणी विषय बनला आहे.

याची प्रतीपुर्ती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या ग्रामविकास विभागाने पुढील प्रमाणे कृती कार्यक्रम देऊन या बाबीवर अधिक लक्ष केंद्रीत करण्याचे निर्देश दिले आहेत. मंजूरी दिलेली घरकुले माहे डिसेंबर २०२३ पुर्वी पुर्ण करणे, भूमिहीन लाभार्थ्यांना जागा उपलब्ध करून देणे, लाभार्थ्यांना सर्व हप्त्यांचे वितरण करणे, घरकुल पुर्णत्वाचा कालावधी करणे, हप्ते वितरणाचा प्रशासकीय कालावधी करणे, प्रलंबीत घरकुले (Delayed Houses) तसेच ग्रामीण गवंडी प्रशिक्षण पुर्ण करून सर्व प्रशिक्षणार्थींचे असेसमेंट पुर्ण करणे, घरकुल लाभार्थ्यांना इतर योजनांशी कृतीसंगम घडवून आणणे या बाबींकडे गांभीर्याने लक्ष देण्याबाबत कळविले आहे. त्यामुळे प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण मधील २,०३,८९० घरकुलांच्या पुर्णत्वासाठी सुक्ष्मनियोजन करणे आवश्यक आहे. तसेच राज्य पुरस्कृत आवास योजनांमधील १,७९,९६३ व मोदी आवास घरकुल योजनांचे ३ लक्ष उद्दिष्ट पुर्तीचेही सुक्ष्म नियोजन करणे आवश्यक आहे.

घर छोटे असो वा मोठे, स्वतःचे हक्काचे घर सर्वांसाठी जिज्हाव्याचे असते. यासाठी राज्यात ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या कामात गतिमानता व गुणवत्तावाढीसाठी दिनांक २० नोव्हेंबर, २०२२ ते ०५ जून, २०२३ या कालावधीत स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवानिमित्त अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३ राबविण्यात आले. या अभियानाचा शुभारंभ राज्याचे मा.मुख्यमंत्री, श्री.एकनाथ शिंदे यांचे शुभहस्ते मा. उप मुख्यमंत्री, श्री. देवेंद्र फडणवीस व मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, ॲड.राहुल नार्वेकर यांच्या प्रमुख उपस्थितीत दिनांक २४ नोव्हेंबर, २०२२ रोजी संपन्न झाला. या अभियानाच्या माध्यमातून राज्यात जवळ

जवळ ५ लाख गरिब, गरजू, भूमिहीन व बेघर लाभार्थ्यांचे घरकुलांचे स्वप्न पूर्ण झाले आहे, याचा मला अत्यंत आनंद होत असून याकरीता मी सर्व सहभागी सर्व भागधारकांचे अभिनंदन. या अभियानात आपण घरकुल पुर्णत्वाबोराबरच अनेक नाविन्यपुर्ण उपक्रम हाती घेऊन लाभार्थ्यांचे जीवनमान उंचावण्यास प्रयत्न केले आहेत.

देशातील प्रत्येक गरिब, गरजू, बेघर व भूमिहीन लाभार्थ्यांचे स्वतःचे पक्के घर असावे यासाठी राज्याचे मा.मुख्यमंत्री व मा.उपमुख्यमंत्री यांच्या संकल्पनेतून सन २०२३-२४ च्या अर्थसंकल्पीय भाषणामध्ये राज्यातील इतर मागास व विशेष मागास प्रवर्गासाठी मोदी आवास घरकुल योजनेची घोषणा केली आहे. या माध्यमातून राज्यात येत्या ३ वर्षात १० लाख घरकुले बांधण्यात येणार असून या वर्षी ३ लाख घरकुलांचे उद्दिष्ट निश्चित करण्यात आले आहे. सर्व समाज घटकांना सोबत घेऊन खंचा अर्थाने या योजनांमुळे सर्वांसाठी घरे या उद्देश्याची पुर्ती होणार आहे.

अमृत महाआवास अभियानाच्या फलश्रुतीविषयी याठिकाणी मला चर्चा करावी वाटते. अमृत महाआवास अभियानामध्ये ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रात विविध उपक्रम राबवून ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांतर्गत गरजू, पात्र परंतु घरकुल बांधकामासाठी जागा उपलब्ध नसलेल्या लाभार्थ्यांना पंडीत दीनदयाळ उपाध्याय घरकुल जागा खरेदी अर्थसहाय्य योजना, शासकीय जागा विनामूल्य उपलब्ध करण्याची योजना, ग्रामीण भागातील अतिक्रमणे नियमानुकूल करण्याची योजना व इतर मार्ग – उदा. बक्षीसपत्र, भाडेपट्टा, इ. योजनांच्या माध्यमातून ३८७९९ भूमिहीन लाभार्थ्यांना घरकुल बांधकामासाठी जागेची उपलब्धता करून देण्यात आली आहे.

जागांची कमतरता व जागांच्या वाढत्या किमती यांचा विचार करून कमी जागेत जास्त लाभार्थी सामावण्यासाठी लाभार्थ्यांना मार्गदर्शन व प्रवृत्त करून राज्यात ७८६ बहुमजली इमारती, २६४ गृहसंकुले व १२ हाऊसिंग अपार्टमेंटची उभारणी केली आहे. त्याचप्रमाणे सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांमधील भूमिहीन लाभार्थ्यांना घरकुल बांधकामाकरीता जागा उपलब्ध करून देण्यासाठी ग्रामपंचायत स्तरावर विविध मार्गांनी उपलब्ध होणाऱ्या जागांची 'लॅण्ड बॅंक' तयार करण्याचे काम हाती घेण्यात आले असून आतापर्यंत ४७९९ 'लॅण्ड बॅंक' अभियान काळात तयार झाल्या आहेत.

सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांमधील लाभार्थ्यांना घरकुल बांधकामाकरीता वाळू उपलब्ध करून देण्यासाठी २९६८ 'सॅण्ड बॅंक' ची निर्मिती करण्यात आली आहे. या

ठिकाणी शासन निर्णया नुसार ५ ब्रास वाळू मोफत उपलब्ध करून देण्यात येत आहे. तसेच वाळूला पर्याय म्हणून क्रश सॅण्ड, सिमेंट लॉक, फ्लाय अॅश ब्रिक्स, इंटर लॉकींग ब्रिक्स, हॉलो ब्रिक्स, इत्यादींचा वापर करण्यात येत आहे.

घरकुलांची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण अंतर्गत ग्रामीण गवंडी प्रशिक्षण कार्यक्रमातून १२,१२० एवढे गवंडी प्रशिक्षण पूर्ण करण्यात आले असून प्रशिक्षित ग्रामीण गवंडी व ग्रामपंचायत क्षेत्रातील इतर उपलब्ध गवंडी यांची ग्रामपंचायतनिहाय यादी तयार करून त्यांचे पैनेल तयार करण्यात येत आहे. या पैनेलमधील गवंड्यांचा ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांमधील घरकुलांच्या बांधकामात सहभाग घेण्यात येत आहे.

विविध शासकीय योजनांशी कृतीसंगम करून लाभार्थ्यांना इतर शासकीय योजनांचा लाभ देवून जीवनमान उंचावण्यास मदत झाली आहे. यामध्ये एकूण पुर्ण घरकुलांपैकी मनरेगा मधून १,०५,२३,६०० रोजगार (मनुष्य दिवस निर्मिती), स्वच्छ भारत मिशन (ग्रा) मधून २,८७,९१२ शौचालय, जल जीवन मिशन मधून २,९०,९१७ नळ जोडणी, प्रधानमंत्री उज्वला योजने मधून २,८४,९०२ गॅस जोडणी, सौभाग्य योजने मधून ३,०९,४५० विद्युत जोडणी, महाराष्ट्र राज्य जीवनोन्नती मिशन मधून ४,५९,३५५ उपजिविकेचे साधन, इ. लाभ देण्यात आलेत.

दलित वस्ती सुधार योजना, ठक्कर बाप्पा आदिवासी वस्ती सुधार योजना, जिल्हा परिषद सेस, पंचायत समिती सेस, ग्रामपंचायत सेस, सीएसआर निधी इ. च्या माय्यमातून लाभार्थ्यांच्या घरकुलांना, बहुमजली इमारतीना, गृहसंकुलांना रस्ते, पथदिवे, भूमिगत गटार, सांडपाणी व घनकचरा व्यवस्थापन, इ. मुलभूत नागरी सुविधा देवून आदर्श घरांची निर्मिती करण्यात आली आहे.

घरकुलांची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी व लाभार्थ्यांना मार्गदर्शक ठरण्यासाठी प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण अंतर्गत स्थानिक Geo-Climatic, Socio-Cultural Conditions व Locally Available Construction Materials चा विचार करून तालुका स्तरावर पंचायत समिती आवारामध्ये ३४९ तालुकास्तरीय व १ जिल्हास्तरीय डेमो हाऊसेसची उभारणी करण्यात आली आहे. या जिल्हा व तालुकास्तरीय डेमो हाऊसला घरकुल लाभार्थ्यांच्या प्रत्यक्ष भेटी होत असून डेमो हाऊसमध्ये माहिती कक्ष किंवा लाभार्थी / महिला स्वयं सहायता गट यांच्या उत्पादनांच्या विक्रीसाठी महिला स्वयंसहायता गट/ ग्रामसंघ/ प्रभाग संघ/ विविध कार्यकारी सेवा सहकारी संस्था/ शेतकरी उत्पादक कंपनी, इ. समुदाय आधारीत संस्थांच्या सहकार्यातून १६९ कॉप-शॉप (Coop-Shop) सुरु करण्यात आले आहेत. कॉप-शॉप ची बाजारपेठेत स्वतंत्र ओळख निर्माण व्हावी, याकरीता आपण कॉप-शॉप लोगोची निर्मिती केली आहे.

राज्यात महिला स्वयंसहायता गट/ ग्राम संघ/ प्रभाग संघ/ विविध कार्यकारी सेवा सहकारी संस्था/ शेतकरी उत्पादक कंपनी, इ. समुदाय आधारीत संस्थांद्वारे ३४५ घरकुल मार्ट सुरु करून त्याद्वारे घरकुलाचे

बांधकाम साहित्य जसे – दगड, विटा, वाळू, सिमेंट, दारे, खिडक्या, छताचे साहित्य, इ. बांधकाम साहित्य लाभार्थ्यांना बाजार भावाप्रमाणे व नजिकच्याच्या ठिकाणी उपलब्ध करून दिल्यामुळे किमान कालावधीत जास्तीत जास्त घरकुले भौतिकदृष्ट्या पूर्ण होत आहेत. घरकुल मार्टची बाजारपेठ स्वतंत्र ओळख निर्माण व्हावी, याकरीता आपण घरकुल मार्ट लोगोची निर्मिती केली आहे.

ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रात नवनवीन तंत्रज्ञान विकसीत करणे व इतर आवश्यक मदतीसाठी मा.मंत्री, ग्राम विकास व पंचायत राज यांच्या प्रमुख उपस्थितीत आय. आय. टी. मुंबई, रिलायन्स फांडेशन, हुडको, अभियांत्रीकी महाविद्यालय, पुणे व रोटरी इंटरनॅशनल यांच्याशी भागीदारीची घोषणा करण्यात आली. राज्यात स्थानिक भौगोलिक परिस्थितीनुसार घरकुल डिझाईन करणे, कमी खर्चातील पण दर्जदार अशा घरकुलाचे तंत्रज्ञान विकसीत करणे तसेच भुकंप, वादळ आदी नैसर्गिक आपत्तींचा सामना करू शकणाऱ्या घरकुलांची निर्मिती करणे यासाठी आयआयटी (मुंबई) यांची मदत घेतली जात आहे. त्याचप्रमाणे अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे यांच्या ३० अभियंत्यांचा इंटरनेशिपद्वारे ग्रामीण गृहनिर्माण कामात सहभाग घेण्यात आला आहे. तसेच रोटरी इंटरनॅशनल संस्था लाभार्थ्यांना ग्रामीण गृहनिर्माणच्या कामात अर्थसहाय्य देत आहे. यासोबतच मोठ्या गावांमध्ये बहुमजली ईमारती तसेच हाऊसिंग कॉलनी आर्द्दांमध्ये सीएसआरच्या माध्यमातून मुलभूत नागरी सुविधा देण्यासाठी सहकार्य मिळत आहे. घरकुलविषयक विविध योजनांची माहिती संबंधीत शासकीय यंत्रणेसह लाभार्थ्यांपर्यंत ऑडीओ, व्हीडीओ तसेच टेक्स्ट मेसेजद्वारा पोहोचविण्यासाठी रिलायन्स फांडेशनचे सहकार्य आहे.

महा आवास अभियानात उत्कृष्ट काम करणारे व्यक्ती व संस्था यांना मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या शुभहस्ते व मा. उप मुख्यमंत्री तसेच मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांच्या प्रमुख उपस्थितीत येणाऱ्या दिनांक २० नोव्हेंबर, २०२३ रोजी राज्यस्तरीय महा आवास अभियान पुरस्कार देवून गौरविण्यात येत आहे. यावेळी अभियान कालावधीत उत्कृष्ट काम करणारे विभाग, जिल्हे, तालुके, क्लर्स्टर्स, ग्रामपंचायती, लाभार्थी यांना प्रशस्तीपत्र व सन्मानचिन्ह देऊन लवकरच गौरविण्यात येईल.

या अकांमध्ये मागील अंकाप्रमाणे यशोगाथा, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, स्थानिक अधिकारी, पदाधिकारी यांच्या बैठका, क्षेत्रीय भेटी, राज्यस्तरावरून राबविण्यात आलेल्या मोहिमा, सर्व योजनांचा संचित प्रगती अहवाल तसेच विभागनिहाय यशोगाथा यांचा समावेश करण्यात आला आहे. मागील अंकाप्रमाणे हा अंकही आपणास नक्कीच आवडेल या अपेक्षेसह व अनेक शुभेच्छांसह!

डॉ. राजाराम दिघे
संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष -
ग्रामीण गृहनिर्माण

जिल्हास्तरीय पुरस्कार रु. १०,०००/- प्राप्त झाला.

महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियानाच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी पदाचा पदभार असताना ग्रामीण भागातील महिलांचा सर्वांगिण विकास होऊन त्यांचे सक्षमीकरण व्हावे यासाठी राज्यात महा समृद्धी महिला सक्षमीकरण अभियान राबविण्याबाबत संकल्पना अंमलात आणली. ग्राम सामाजिक परिवर्तन फाऊंडेशनचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी म्हणून ग्रामीण महाराष्ट्रातील सामाजिक परिवर्तन हेतुने राज्यात मानव विकासाचे शाश्वत ध्येय साध्य करण्यासाठी कॉर्पोरेट कंपन्यांच्या सामाजिक दायित्व निधीच्या माध्यमातून ग्राम सामाजिक परिवर्तन अभियान अर्थात मिशन महाग्राम ची अंमलबजावणी सुरु केली. राज्यात कोरोना महामारी विरोधात लढा देण्यासाठी व कोरोनामुक्त गावासाठी राज्याचे मा. मुख्यमंत्री यांचा राज्यातील सर्व सरपंचांशी ऑनलाईन संवाद कार्यक्रमाचे नियोजन व उपाययोजना करणेबाबत संपूर्ण कार्यवाही केली. भारताच्या स्वातंत्र्यप्राप्तीस ७५ वर्ष पूर्ण होत असल्याचे औचित्य साधून केंद्र शासनाच्या वतीने देशभरात आझादी का अमृत महोत्सव अंतर्गत स्टेट नोडल अधिकारी म्हणून ग्राम विकास व पंचायत राज विभागामार्फत राज्यस्तर, विभागस्तर, जिल्हास्तर, तालुकास्तर व ग्रामस्तरावर विविध उपक्रम राबविले. महाराष्ट्र राज्याच्या ग्रामविकास व पंचायत राज विभागाने भारत सरकारच्या पंचायतराज मंत्रालयाच्या india@75.nic.in या संकेतस्थळावर ४,०४,२८२ उपक्रमांचे आयोजन करून देशात प्रथम क्रमांकावर येण्याचा मान मिळविला आहे.

या सोबतच त्यांना अटल महापणन पुरस्कार, Rajmata Jijau Best SHG Award, महात्मा ज्योतिबा फुले जल भूमी संधारण पुरस्कार, Rajiv Gandhi Good Governance Award, इ. पुरस्कार प्राप्त झाले. तसेच त्यांनी पाणी पथ, HRD in Jal Swarajya, इ. पुरस्तके व Process Document of the Atal Mahapanan Vikas Abhiyan, Guidelines Booklet on the Atal Arthsahayya Yojana for Cooperatives, Booklet on Success Stories in the Atal Mahapanan Vikas Abhiyan, नाशिक जिल्हा महिला सक्षमीकरण अभियान पुस्तिका, Best Practices in Community Driven Malnutrition Elimination in the State, Tribal Success Stories in Jal Swarajya-1 Project of Drinking Water and Sanitation, महा आवास अभियान मार्गदर्शक पुस्तिका, महा आवास अभियान यशोगाथा, महा आवास अभियान गौरवगाथा, महा आवास अभियान पुस्तिका, महा आवास त्रैमासिक व संवाद मातांशी त्रैमासिक इ. पुस्तिकांचे प्रकाशन केले. तसेच Community Participation, Mother and Family Empowerment in health and nutrition of mothers and children Quarterly Magazine of the

State Nutrition Mission, The World Bank aided Project of Jal Swarajya-1 on Drinking Water and Sanitation in Lokrajya, Ashwaththa & Sujal-Nirmal magazine of GoM, Rajiv Gandhi Prashaskiya Gatimanata Abhiyan & Mahatma Jotiba Phule Jalbhoomi Sandharan Abhiyan in Mawal taluka of Pune district in Yashmanthan magazine of Yashda, Paper presented on 'Development Policy and Tribes' in a National Seminar at Swami Ramanand Tirtha University, Nanded and the paper published in the national magazine, इ. लेख विविध प्रसार माध्यमाव्दारे प्रकाशित झाले. विविध विभागामध्ये कार्यरत असतांना डॉ.राजाराम दिघे साहेबांनी अनेक शासन निर्णयही ढाप्ट केले.

राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण या कार्यालयात दि. २९ जुलै, २०२० पासून संचालक या पदाचा पदभार स्विकारला. यावेळी देशात कोरोना महामारीचे संकट असल्यामुळे सर्व योजना ठप्प झाल्या होत्या. यामुळे राज्यात राबविण्यात येणाऱ्या केंद्र पुरस्कृत व राज्य पुरस्कृत विविध ग्रामीण गृह निर्माण योजनांच्या अंमलबजावणी मध्ये गतीमानतेचा अभाव आढळून येत होता. अशा वेळी 'महा आवास अभियान' ही संकल्पना अंमलात आणून दिनांक २० नोव्हेंबर, २०२० पासून अंमलबजावणी करण्यात आली. यामुळे राज्यात राबविण्यात येणाऱ्या विविध ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांमध्ये गतीमानता व गुणवत्ता आली. या अभियानामध्ये विविध शासकीय योजनांचे कृती संगमाने ग्रामीण भागातील लाभार्थ्यांचे जीवनमान उंचावण्यात आले. तसेच नाविण्यपूर्ण उपक्रम जसे सॅण्ड बँक, लॅण्ड बँक, बहुमजली इमारती, गृहसंकुले, डेमो हाऊस, घरकुल मार्ट, कॉप-शॉप, मॉडेल हाऊस, कॉर्पोरेट संस्थांशी भागिदारी, इ. नाविण्यपूर्ण उपक्रम राबविण्यात आले.

डॉ. दिघे साहेबांनी या कार्यालयाचा पदभार स्विकारल्यावर सर्व रिक्त पदांवर तज्ज्ञ व्यक्तींची नेमणूक करून मनुष्यबलाच्या मानधन वाढीचा मोठा निर्णय त्यांनी घेतला. महा आवास अभियान कालावधीत उत्कृष्ट काम करणारे व्यक्ती किंवा संस्था यांना मा.मुख्यमंत्री यांच्या शुभहस्ते व मा.उप मुख्यमंत्री यांच्या प्रमुख उपस्थितीत प्रशस्तीपत्र व सन्मानचिन्ह देवून गौरविण्यात आले. शासकीय अधिकारी यांच्या सोबत कंत्राटी/बाह्ययंत्रणेच्या मनुष्यबळाचा गौरव डॉ. दिघे साहेबांमुळे झाल्याने ते संपूर्ण ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रात लोकप्रिय झाले आहे. त्यांचे ग्राम विकास क्षेत्रातील कार्य जेवढे सांगावे तेवढे कमी आहे.

मा. संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण, डॉ. राजाराम दिघे यांचे गुणवत्त अधिकारी पुरस्कारासाठी पुनश्च अभिनंदन व पुढील वाटचालीसाठी हार्दिक शुभेच्छा!

अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार

“सर्वांसाठी घरे-२०२४” हे केंद्र शासनाचे महत्वाचे धोरण असून राज्य शासनाने देखील या धोरणाचा स्थिकार केला आहे. या अनुंबंगाने राज्यात राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण कार्यालयाच्या माध्यमातून केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण तसेच राज्य पुरस्कृत रमाई आवास योजना, शबरी आवास योजना, पारधी आवास योजना, आदिम आवास योजना, अटल बांधकाम कामगार आवास योजना, यशवंतराव चव्हाण मुक्त वसाहत योजना अशा विविध ग्रामीण गृहनिर्माण योजना राबविण्यात येत असून त्यांना पूरक पंडीत दीनदयाळ उपाध्याय घरकुल जागा खरेदी अर्थसहाय्य योजना, अतिक्रमण नियमानुकूल करण्याची योजना अशा योजनाही राबविण्यात येत आहेत.

घरकुलांच्या कामाची प्रगती फक्त संख्यात्मक न राहता गुणात्मक राहावी, नावीन्यपूर्ण कल्पना अंमलात आणून लाभार्थ्यांना सर्व सुविधायुक्त असे घरकुले उपलब्ध करून द्यावीत, तसेच नैसर्गिक आपत्तीस सक्षमपणे सामोरे जाणारे घरकुले बांधण्यासाठी सर्वांनी पुढाकार घ्यावा असे शासनाचे ध्येय आहे.

“ सर्वांसाठी घरे- २०२४ ” या शासनाच्या धोरणांतर्गत विविध उपक्रम राबवून केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना- ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या कामास गतिमान करणे व गुणवत्ता आणणे हा या हेतूने भारतीय स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवी वर्षाचे औचित्य साधून महाराष्ट्र राज्यात दिनांक २० नोव्हेंबर, २०२२ रोजीच्या राष्ट्रीय आवास दिना पासून ते दिनांक ०५ जून, २०२३ या कालावधीत “अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३” राबविण्यात आले.

या अभियानाचा राज्यस्तरीय शुभारंभ महाराष्ट्र राज्याचे मा. मुख्यमंत्री श्री. एकनाथ शिंदे यांचे शुभहस्ते व मा. उप मुख्यमंत्री, श्री. देवेंद्र फडणवीस, मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा अॅड. राहुल नारेंकर, मा. मंत्री ग्राम विकास व पंचायत राज श्री. गिरीष महाजन, मा. अतिरिक्त मुख्य सचिव, ग्राम विकास व पंचायत राज विभाग श्री. राजेश कुमार व संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण

गृहनिर्माण, डॉ. राजाराम दिघे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत दिनांक २४ नोव्हेंबर, २०२३ रोजी यशवंतराव चव्हाण सेंटर, मुंबई येथे संपन्न झाला.

“**अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३**” राज्यस्तरीय शुभारंभ कार्यशाळेत “**महा आवास अभियान-ग्रामीण २०२०-२१**” या अभियान कालावधीत उत्कृष्ट काम करणाऱ्या संस्था व व्यक्ती यांना मा. मुख्यमंत्री श्री. एकनाथ शिंदे यांच्या शुभहस्ते व मा. उप मुख्यमंत्री श्री. देवेंद्र फडणवीस यांच्या प्रमुख उपस्थितीत राज्यस्तरीय “**महा आवास अभियान पुरस्कार**” व “**महा आवास अभियान विशेष पुरस्कार**” स्वरूप प्रशस्तीपत्र व सन्मानचिन्ह देवून गौरविण्यात आले.

या प्रसंगी सर्व विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी (जिल्हा परिषद), प्रकल्प संचालक (जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा), बँक प्रतिनिधी, मिडीया प्रतिनिधी, महा आवास अभियान २०२०-२१ चे राज्यस्तरीय पुरस्कार विजेते, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण कार्यालयातील त्यासोबतच ग्राम विकास विभागातील अधिकारी व कर्मचारी उपस्थित होते.

“**अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३**” या अभियान कालावधीत विविध उपक्रम राबवून सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या कामात गतीमानता व गुणवत्ता आणण्यात आली. यामध्ये राज्यात ३३,६८० भूमिहीन लाभार्थ्यांना घरकुल बांधकामासाठी जागेची उपलब्धता करण्यात आली. त्याप्रमाणे जागेच्या वाढत्या किमती व जागेची कमतरता याकरीता १,१५२ बहुमजली इमारती, २७९ गृहसंकुले, १२ हाऊसिंग अपार्टमेंट व ८,९७२ लॅण्ड बँकची उभारणी करण्यात आली. केंद्र व राज्य पुरस्कृत ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांतर्गत जिल्हांना वितरीत करण्यात आलेल्या घरकुलांच्या उद्दिष्टांप्रमाणे २,६९,८५५ घरकुलांना मंजूरी देण्यात आली. मंजूर घरकुलांच्या ३,२५,२७८ लाभार्थ्यांना पहिला हप्ता वितरीत करण्यात आला. त्यासोबतच घरकुलाच्या प्रगतीनुसार सर्व हप्त्यांचे वितरण विनाविलंब करण्यात आले. तसेच गरजे प्रमाणे इच्छुक लाभार्थ्यांना वित्तीय संस्थांकडून गृह कर्ज

उपलब्धतेसाठी सहकार्य केले. सर्व मंजूर घरकुले भौतिकदृष्ट्या पूर्ण करण्यासाठी २०४ घरकुल मार्ट सुरु करण्यात आले. वाळूच्या उपलब्धतेसाठी ८६६ सॅण्ड बँकची निर्मिती केली. अशा प्रकारे अभियान कालावधीत ४,२२,२६६ घरकुले भौतिकदृष्ट्या पूर्ण करण्यात आली. ११,५७० प्रलंबित घरकुले पूर्ण करण्यात आली. प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण अंतर्गत ३३,४०७ ग्रामीण गवंडी प्रशिक्षण पूर्ण करून २९,०६९ गवंड्यांचे मूल्यांकन करण्यात आले आहे. इंदिरा आवास योजने अंतर्गत २६,४४६ घरकुल लाभार्थ्यांना सिंगल पेज एन्ट्रीनुसार तात्काळ निधी वितरीत करून ५,०८४ घरकुले आर्थिकदृष्ट्या पूर्ण करण्यात आली. सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या लाभार्थ्यांचे जीवनमान उंचावण्यासाठी शासनाच्या विविध योजनांशी कृतीसंगम करून घरकुलासह इतर शासकीय योजनांचाही लाभ देण्यात आला. यामध्ये महा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने मधून „०९,७९,३८२ मनुष्य दिवस रोजगार, स्वच्छ भारत मिशन ग्रामीण मधून ३,४४,११७ शौचालय, जल जीवन मिशन मधून २,९५,०६८ घरांना नळाने पिण्याचा पाण्याचा पुरवठा, प्रधानमंत्री उज्जला योजनेमधून ३,१५,१२४ गॅस जोडणी, सौभाग्य योजने मधून ३,३०,५०४ विद्युत जोडणी, राष्ट्रीय ग्रामीण जीवनोन्ती मिशन मधून ९६,१२२ उपजिवीकेचे साधन उपलब्ध व महाराष्ट्र उर्जा विकास अभिसरण (महाउर्जा) मधून ५,४९,६६८ उर्जेच्या बचतीची साधन, इ. शासकीय योजनांचा लाभ कृतीसंगमातून घरकुल लाभार्थ्यांना देण्यात आला.

“अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३” या अभियान कालावधीत विविध नाविन्यपूर्ण उपक्रम राबविण्यात आले. यामध्ये वाळूला पर्याय वापरून ४०,३१८ घरकुलांची निर्मिती, नवीन तंत्रज्ञान वारून ५७,३२२ घरकुलांची निर्मिती, ७०.३८१ मॉडेल हाऊसेसची निर्मिती, २,७३,६८९ घरकुलांवर पलीचे नाव व ग्रामपंचायत मालमत्ता नोंदवणीत नोंद घेण्यात आली. अशा प्रकारे विविध उपक्रम राबवून राज्यात अभियानाचीयशस्त्री

ग्रामपंचायतस्तरीय ‘अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार’ वितरण

तालुकास्तरीय अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापन समितीने ग्रामपंचायतस्तरीय ‘अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार’ निवडीसाठी दिनांक ०१ ते ०७ जुलै, २०२३ या कालावधीत अभियानात राबविण्यात आलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन करून पुरस्काराची नामांकने दिनांक ११ जुलै, २०२३ पर्यंत अंतिम करण्यात आली.

ग्रामपंचायतस्तरीय पुरस्कार वितरणाचा कार्यक्रम ग्रामपंचायतस्तरावर दिनांक १५ जुलै, २०२३ पर्यंत संबंधित ग्रामपंचायतीचे मा. सरपंच यांचे शुभहस्ते करण्यात आला. याप्रसंगी ग्रामपंचायतस्तरीय पुरस्कार विजेत्यांना प्रशस्तीपत्र देवून गौरविण्यात आले.

ग्रामपंचायतस्तरावर पुढील प्रमाणे ‘अमृत महा

अंमलबजावणी करण्यात आली.

“अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३” च्या प्रभावी अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापनासाठी राज्य, विभाग, जिल्हा, तालुका व गाव स्तरावर पुढीलप्रमाणे समित्या कार्यरत होत्या. या अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापन समित्या राज्यस्तर, विभागस्तर, जिल्हास्तर, तालुकास्तर व गावपातळीवरुन क्षमता बांधी कार्यशाळा, आढावा बैठका, क्षेत्रिय भेटी (Field Visits), Awaas Soft, MIS Formats, इ. द्वारे अभियानाचे संनियंत्रण व मूल्यमापन केले.

पुरस्कार नामांकने	उत्कृष्ट कामासाठीच्या पुरस्कारांची नामांकने निवडण्यासाठी समिती
राज्यस्तरीय पुरस्कारांची निवड	राज्यस्तरीय अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापन समिती
विभागस्तरीय पुरस्कारांची निवड	विभागस्तरीय अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापन समिती
जिल्हास्तरीय पुरस्कारांची निवड	जिल्हास्तरीय अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापन समिती
तालुकास्तरीय पुरस्कारांची निवड	तालुकास्तरीय अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापन समिती
ग्रामपंचायतस्तरीय पुरस्कारांची निवड	तालुकास्तरीय अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापन समिती

दिनांक २० नोव्हेंबर २०२२ ते दिनांक ०५ जून २०२३ या अभियान कालावधीत राबविण्यात आलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन करून या मूल्यमापनाच्या आधारे विभाग, जिल्हा, तालुका व ग्रामस्तरावर उत्कृष्ट कामासाठीच्या पुरस्कारांची नामांकने काढण्यात आली आहेत. **“अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३”** मध्ये उत्कृष्ट काम करणाऱ्या संस्था व व्यक्तींना विभाग, जिल्हा, तालुका व ग्रामस्तरावर “अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार” देऊन गौरविण्यात येत आहे. राज्यस्तरीय पुरस्कार वितरण मा.मुख्यमंत्री यांचे शुभहस्ते व मा. उप मुख्यमंत्री, मा. मंत्री, ग्राम विकास व पंचायत राज यांच्या प्रमुख उपस्थितीत नियोजित आहे. राज्यस्तरीय पुरस्काराचे स्वरूप, पुरस्कार वितरण कार्यक्रमाचे वेळापत्रक इत्यादी बाबत स्वतंत्रपणे कळविण्यात येईल.

आवास अभियान पुरस्कार वितरीत करण्यात आले.

I. प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण

सर्वोत्कृष्ट घरकुल - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.

II. राज्य पुरस्कृत आवास योजना

तालुकास्तरीय 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' वितरण

तालुकास्तरीय अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापन समितीने तालुकास्तरीय 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' निवडीसाठी दिनांक १२ जुलै, २०२३ ते दिनांक २१ जुलै, २०२३ या कालावधीत अभियानात राबविण्यात आलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन करून पुरस्काराची नामांकने दिनांक २२ जुलै, २०२३ रोजी पर्यंत अंतिम केली.

तालुकास्तरीय पुरस्कार वितरणाचा कार्यक्रम तालुकास्तरावर दिनांक ३१ जुलै, २०२३ पर्यंत संबंधित तालुक्याचे मा.आमदार यांचे शुभहस्ते करण्यात आला.

याप्रसंगी तालुकास्तरीय पुरस्कार विजेत्यांना

प्रशस्तीपत्र व सन्मानचिन्ह देवून गौरविण्यात आले.

तालुकास्तरावर पुढील प्रमाणे 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' वितरीत करण्यात आले.

I. प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण

- सर्वोत्कृष्ट क्लस्टर - प्रथम क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट ग्रामपंचायत - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट घरकुल - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.

II. राज्य पुरस्कृत आवास योजना

- सर्वोत्कृष्ट क्लस्टर - प्रथम क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट ग्रामपंचायत - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट घरकुल - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.

जिल्हास्तरीय 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' वितरण

जिल्हास्तरीय अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापन समितीने जिल्हास्तरीय 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' निवडीसाठी दिनांक २३ जुलै ते ०१ ऑगस्ट, २०२३ या कालावधीत अभियानात राबविण्यात आलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन करून पुरस्काराची नामांकने दिनांक ०२ ऑगस्ट, २०२३ रोजी पर्यंत अंतिम केली.

जिल्हास्तरीय पुरस्कार वितरणाचा कार्यक्रम भारतीय स्वातंत्र्य दिनाचे औचित्य साधून जिल्हास्तरावर दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२३ रोजी संबंधित जिल्ह्याचे मा.पालकमंत्री यांचे शुभहस्ते करण्यात आला. याप्रसंगी जिल्हास्तरीय पुरस्कार विजेत्यांना प्रशस्तीपत्र व सन्मानचिन्ह देवून गौरविण्यात आले.

जिल्हास्तरावर पुढील प्रमाणे 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' वितरीत करण्यात आले.

I. प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण

- सर्वोत्कृष्ट तालुके - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट क्लस्टर - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट ग्रामपंचायत - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.

II. राज्य पुरस्कृत आवास योजना

- सर्वोत्कृष्ट तालुके - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट क्लस्टर - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट ग्रामपंचायत - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.

विभागस्तरीय 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' वितरण

विभागस्तरीय अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापन समितीने विभागस्तरीय 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' निवडीसाठी दिनांक ०३ ते १२ ऑगस्ट, २०२३ या कालावधीत अभियानात राबविण्यात आलेल्या उपक्रमांचे मूल्यमापन करून पुरस्काराची नामांकने दिनांक २३ ऑगस्ट, २०२३ रोजी पर्यंत अंतिम केली.

विभागस्तरीय पुरस्कार वितरणाचा कार्यक्रम विभागस्तरावर दिनांक १६ ऑगस्ट, २०२३ रोजी संबंधित विभागाचे विभागीय आयुक्त यांचे शुभहस्ते करण्यात येत आहे. याप्रसंगी जिल्हास्तरीय पुरस्कार विजेत्यांना प्रशस्तीपत्र व सन्मानचिन्ह देवून गौरविण्यात येत आहे.

विभागस्तरावर पुढील प्रमाणे 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' वितरीत करण्यात आले.

I. प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण

- सर्वोत्कृष्ट जिल्हे - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट तालुके - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.

- सर्वोत्कृष्ट ग्रामपंचायत - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.

- शासकीय जागा उपलब्धता व वाळू उपलब्धता सर्वोत्कृष्ट कामगिरी करणारे तालुके - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.

II. राज्य पुरस्कृत आवास योजना

- सर्वोत्कृष्ट जिल्हे - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट तालुके - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.
- सर्वोत्कृष्ट ग्रामपंचायत - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.
- शासकीय जागा उपलब्धता व वाळू उपलब्धता सर्वोत्कृष्ट कामगिरी करणारे तालुके - प्रथम, द्वितीय व तृतीय क्रमांक.

शासन आपल्या दारी कार्यक्रमात ग्रामीण गृहनिर्माण लाभार्थी सन्मानीत

महाराष्ट्र राज्याचे मा.मुख्यमंत्री श्री.एकनाथ शिंदे यांच्या संकल्पनेतून आणि मा.उप मुख्यमंत्री श्री.देवेंद्र फडणवीस, मा.उप मुख्यमंत्री श्री. अजित पवार यांच्या मार्गदर्शनाखाली महाराष्ट्र शासनाकडून 'शासन आपल्या दारी' ही मोहीम सुरु केलेली आहे. शासनाच्या विविध कल्याणकारी योजनांचा लाभ समाजातील तळागाळातील सर्व लोकांना मिळावा, हा या मोहिमेचा मुख्य उद्देश आहे.

या अभियानाची सुरुवात दिनांक १४ मे २०२३ रोजी सातारा जिल्ह्यातील पाटण तालुका येथे करण्यात आली. राज्याच्या बहुतांश भागात राबविण्यात येत असलेल्या या उपक्रमाचा मुख्यमंत्र्यांच्या प्रमुख उपस्थितीत भव्य शुभारंभ कार्यक्रम संपन्न झाला. शासना योजनांचा यावेळी लाभार्थ्यांना लाभ मिळवून देण्यात आला.

शासना मार्फत राबविण्यात येणाऱ्या अनेक कल्याणकरी योजनांचा सर्वसामान्य नागरिकांना कोणत्याही अडथळ्याविना लाभ मिळावा. या उद्देशाने शासनातर्फ हाती घेण्यात आलेल्या 'शासन आपल्या दारी' या उपक्रमाला नागरिकांचाही उत्तम प्रतिसाद मिळत आहे. या कार्यक्रमांमध्ये जनतेला संबोधित करताना मा.मुख्यमंत्री म्हणाले की, सरकारने गेल्या ११ महिन्यांत जनहिताचे अनेक निर्णय घेतले आहेत. तसेच 'शासन आपल्या दारी' अभियानाचे काम मोठ्या प्रमाणावर राबविण्यात येत असून

त्यासाठी सर्व यंत्रणा कार्यरत आहे. कार्यक्रमाच्या यशस्वीतेसाठी १६,००० कार्यक्रम दूतांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. सचिवालयात जनकल्याण कक्ष सुरु करण्यात आला आहे. तसेच प्रत्येक जिल्ह्यांत, जिल्हा जनकल्याण कक्ष सुरु केले आहेत.

'शासन आपल्या दारी' या कार्यक्रमा प्रसंगी विविध योजनांच्या लाभार्थ्यांसह ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या लाभार्थ्यांनाही प्रातिनिधीक स्वरूपात घरकुलाची चावी देवून सन्मानीत करण्यात येते आहे. यामुळे इतर घरकुल लाभार्थ्यांना प्रोत्साहन मिळत आहे. या कार्यक्रमाकरीता मा.मुख्यमंत्री व मा.उप मुख्यमंत्री यांचेसमवेत मा.मंत्री, ग्राम विकास व पंचायत राज श्री. गिरीष महाजन यांची उपस्थिती बहुतांश जिल्ह्यांमध्ये असून या कार्यक्रमात ते सक्रीय सहभागी आहे.

राज्यातील ग्रामीण भागात स्वतःचे घर नाही, असे एकही कुटुंब भविष्यात राहणार नाही

- मा.मंत्री, ग्राम विकास व पंचायत राज, श्री.गिरीष महाजन

दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२३ रोजी भारतीय स्वातंत्र्य दिनाचे औचित्य साधुन नाशिक जिल्हास्तरीय 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' वितरण समारंभ मा.केंद्रीय आरोग्य मंत्री, भारत सरकार, श्रीमती भारती पवार यांच्या अध्यक्षतेखाली आणि मा.मंत्री, ग्राम विकास व पंचायत राज, महाराष्ट्र राज्य श्री. गिरीष महाजन यांच्या शुभहस्ते व विभागीय आयुक्त नाशिक, डॉ.राधाकृष्ण गमे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत विभागीय आयुक्त कार्यालय नाशिक येथे संपन्न झाला.

'अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३' या अभियान कालावधी मध्ये ४,२२,२६६ घरकुल बांधकाम पूर्ण झाली असून ४,०४,४७९ घरकुल बांधकाम पूर्णत्वाच्या मार्गावर आहे. अशा एकूण ८ लाख कुटुंबांची सरासरी सदस्य संख्या लक्षात घेतली तर सुमारे ४० लाख लोकांना पावसाब्यापूर्वी घरकुलाचे छत मिळाले आहे. सर्व यंत्रणेने एकजुटीने हे अभियान यशस्वी केले असून असे अभियान कदाचित देशात कुठेही राबविले नसेल, असे मा.मंत्री, ग्राम विकास व पंचायत राज, श्री. गिरीष महाजन यांनी सांगितले.

सर्व अधिकारी व कर्मचारी यांनी गरिबांच्या हक्काच्या घराचे स्वाज पूर्ण करण्यासाठी घेतलेला पुढाकार व लाभार्थ्यांनी घरकुल बांधकामासाठी घेतलेले स्वकष्ट यामुळे इतक्या मोठ्या प्रमाणात घरकुलांचे बांधकाम पूर्ण केल्याने हे अभियान यशस्वी झाले, याचा मला व माझ्या विभागाला खुप आनंद असल्याचे मा.मंत्री महोदय म्हणाले.

आता चालू वर्षात प्रतिक्षा यादीतील लाभार्थ्यांनाही घरे देण्यात येतील. राज्यात ग्रामीण भागात स्वतःचे घर नाही असे एकही कुटुंब बाकी राहणार नाही, यासाठी यापुढे काम करण्यात येणार असल्याचे मा.मंत्री, ग्राम विकास व पंचायत राज, श्री. गिरीष महाजन यांनी सांगितले.

मा. प्रधान सचिव, ग्राम विकास व पंचायत राज विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली आढावा बैठकीमध्ये सर्व अधिकाऱ्यांची ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांबाबत क्षमता बांधणी

मा.प्रधान सचिव, ग्राम विकास व पंचायत राज विभाग, श्री. एकनाथ डवले यांचे अध्यक्षतेखाली व संचालक, राज्यव्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण, डॉ. राजाराम दिघे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत दिनांक १३ सप्टेंबर, २०२३ रोजी सर्व विभागीय आयुक्त कार्यालयाचे उपायुक्त (विकास), जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी व जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणांचे प्रकल्प संचालक यांची केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत सर्व आवास योजनांबाबत आढावा बैठक दूरदृष्ट प्रणालीद्वारे संपन्न झाली.

या बैठकीमध्ये संचालक, ग्रामीण गृहनिर्माण, डॉ.राजाराम दिघे यांनी गृहनिर्माण योजनांच्या प्रगतीबाबत सादरीकरण केले. यामध्ये भूमिहिन लाभार्थ्यांना जागा उपलब्ध करून देणे, प्रलंबित घरकुले (Delayed house) पुर्ण करणे, याकरिता ग्रामीण गवंडी प्रशिक्षण घेणे व सर्व अपूर्ण घरे डिसेंबर, २०२३ अखेर पूर्ण करणे बाबत सांगितले.

मा. प्रधान सचिव, ग्राम विकास व पंचायत राज विभाग यांनी राज्यात प्रधानमंत्री आवास योजना- ग्रामीण अंतर्गत उर्वरीत २ लाख अपूर्ण घरकुले पूर्णत्वाच्या विविध टप्प्यावर असून, त्यातील प्रलंबित घरकुलासहित सर्व अपूर्ण घरकुले माहे ऑगस्ट, २०२३ अखेर पूर्ण करावयाची होती, तथापि आता माहे डिसेंबर, २०२३ अखेर पूर्ण करणेच्या सूचना केंद्रिय ग्रामीण विकास मंत्रालयाने दिल्या असल्याने हे काम वेळेत पूर्ण करणेबाबत सुचित केले. यासाठी सदर घरकुलांचे

टप्पानिहाय फोटो काढण्यासाठी, लाभार्थ्यांची अडवणूक होऊ नये व त्यांचे हफते वेळेवर मिळण्यासाठी सरपंच, ग्रामसेवक, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता, अंगणवाडी सेविका, आशा वर्कर, ग्राम रोजगार सेवक, बचत गट (SHG) यांची मदत घेऊन अपूर्ण घरकुले विहीत वेळेत पूर्ण करावीत, अशा सूचना मा.प्रधान सचिव, ग्राम विकास व पंचायत राज विभाग यांनी दिल्या.

यानंतर राज्य पुरस्कृत योजनांबाबत

जिल्हा निहाय आढावा घेण्यात आला. यामध्ये ज्या जिल्ह्यांची घरकुलांची मंजूरी बाकी आहे, त्या सर्व जिल्ह्यांना तात्काळ मंजूरी देणेबाबत व राज्य योजनामधील अपूर्ण घरकुले पूर्ण करण्याबाबत सूचना दिल्या. तसेच “मोदी आवास घरकुल योजना” अंतर्गत यावर्षाचे ३ लाख घरकुलाचे उद्दिष्ट लवकरच प्राप्त होईल, त्यावरही मंजूरी प्रक्रिया सत्वर करावी लागेल असे मा.प्रधान सचिवांनी सांगितले. तसेच अटल बांधकाम कामगार आवास योजनेमधील लाभार्थ्यांना तात्काळ मंजूरी देण्याबाबत मा.प्रधान सचिव, कामगार यांना पत्र देणेबाबत मा.प्रधान सचिव, ग्रामविकास व पंचायतराज विभाग यांनी संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष –ग्रामीण गृहनिर्माण यांना सूचित केले.

सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजना अंतर्गत घरकुल बांधकामात गतिमानता आणण्यासाठी व लाभार्थ्यांना कागद पत्रांची पुर्तता करण्यासाठी करायच्या उपाययोजना बाबत सर्व उपस्थितांवी क्षमता बांधणी मा.प्रधान सचिव, ग्राम विकास व पंचायत राज विभाग, श्री. एकनाथ डवले यांनी केली.

ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रात अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे यांच्या विद्यार्थ्यांचा इंटर्नशिपच्या माध्यमातून सहभाग

केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवासयोजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या कामात गतिमानता व गुणवत्ता आणण्यासाठी राज्यात दिनांक २० नोव्हेंबर २०२२ ते ०५ जून २०२३ या कालावधीत 'अमृत महा आवास अभियान' राबविण्यात आले. या अभियानामध्ये समाजातील सर्व घटकांचा समावेश ज्यामध्ये कॉर्पोरेट संस्था, स्वयंसेवी संस्था, शैक्षणिक संस्था आणि लोकसहभाग घेण्यासाठी मा.मंत्री, ग्राम विकास व पंचायत राज, श्री. गिरीष महाजन यांच्या प्रमुख उपस्थितीत रोटरी क्लब व अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे यांचेशी दिनांक ०४ फेब्रुवारी, २०२३ रोजी ऑर्चिड हॉटेल, पुणे येथे भागिदारीची घोषणा केली.

राज्यातील नामांकित शिक्षण संस्था अभियांत्रिकी महाविद्यालय, पुणे (C O E P) यांचे समवेत ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांतर्गत घरकुल बांधकामामध्ये गुणवत्ता आणण्याच्या दृष्टिकोनातून स्थापत्य अभियांत्रिकी व

प्लॅनिंग विद्यार्थी यांचा इंटर्नशिपच्या माध्यमातून दिनांक २५ मे २०२३ ते २५ जुलै २०२३ या दोन महिन्याच्या कालावधी करीता एकूण ३० विद्यार्थ्यांचा सहभाग घेण्यात आला. या विद्यार्थ्यांनी ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रात नवनविन बांधकाम तंत्रज्ञान, पर्यावरण पूरक बांधकाम तंत्रज्ञान व आधुनिक तंत्रज्ञान, इ. बाबतीत क्षेत्रीय पातळीवर काम केले. याचा फायदा विद्यार्थी व ग्रामीण गृहनिर्माण क्षेत्रास झाला आहे.

उत्कृष्टपणे काम करणाऱ्यांचा सत्कार, परंतु काम न करणाऱ्यांवर कठोर कारवाई

- मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद औरंगाबाद श्री. विकास मीना

जिल्ह्यातील विविध योजनांच्या कामाचा आढावा घेण्यासाठी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, औरंगाबाद श्री. विकास मीना यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक २६ जुलै, २०२३ रोजी फुलंब्री, वैजापूर, पैठण, दिनांक २७ जुलै, २०२३ रोजी औरंगाबाद, कन्ड, खुलताबाद व दिनांक २८ जुलै, २०२३ रोजी गंगापूर, सोयगाव, सिल्लोड, तालुक्यातील सर्व ग्रामसेवकांच्या आढावा बैठकी आयोजित करण्यात आल्या.

या बैठकांना जिल्हा परिषदचे अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी डॉ. सुनील भोकरे, जल जीवन मिशनचे प्रकल्प संचालक श्री. राजेंद्र देसले, गंगापूर पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी श्री. संतोष वाघचौरे, सिल्लोड पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी श्री. डी. एस. अहिरे, सोयगाव पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी श्री. प्रकाश नाईक, कृषी अधिकारी श्री. अशोक भामरे, जिल्हा व तालुकास्तरीय सर्व विभाग प्रमुख, ग्रामीण गृह निर्माण अभियंता, सर्व विस्तार अधिकारी व संबंधित अधिकारी उपस्थित होते.

या बैठकांमध्ये इतर योजनांसह केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत सर्व योजनांचा मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी विस्तृत आढावा घेतला. ग्रामसेवकांनी निधी विकासात्मक कामावर खर्च करणे, खर्च ऑनलाईन करणे, वसुली करणे, गृहभेटी देणे, शासकीय योजनेची गावात जनजागृती करणे, नियमित

ग्रामसभा, मासिक सभा घेण्याच्या सूचना दिल्या. तसेच उत्कृष्ट काम करणाऱ्या ग्रामसेवकाचे अभिनंदन मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी केले. जिल्ह्यातील ५ टक्केच ग्रामसेवक निष्क्रिय आहेत त्यामुळे त्याचा परिणाम ग्रामस्तरावरील कामावर दिसून येत असून त्यांनी कामात सुधारणा करणे गरजेचे असल्याचे यावेळी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी स्पष्टपणे सांगितले.

याप्रसंगी मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. विकास मीना यांनी केंद्र व राज्य पुरस्कृत विविध योजना विषयी सविस्तर माहिती ग्रामसेवकांना दिली. तसेच यायोजनांतर्गत येणाऱ्या सर्व अडणींवर मार्ग काढण्यासाठी जिल्हा प्रशासन नेहमीच आपल्या सोबत आहे. परंतु या पुढे जे ग्रामसेवक उत्कृष्ट कामगिरी करतील त्यांचा सत्कार जिल्हा प्रशासनाकडून करु, मात्र जे ग्रामसेवक कामात दिरंगाई किंवा काम करणार नाही अशांवर कठोर कारवाई करणार असल्याचे सांगितले.

नांदेडच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्याकडून घरकुल लाभार्थ्यांना गृहभेटी

नांदेड जिल्ह्यातील घरकुल कामांची पहाणी व घरकुल लाभार्थ्यांना घरकुले जलद गतीने पूर्ण करण्याकरीता नांदेड जिल्हा परिषदच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्रीमती मिनल करनवाल यांनी दिनांक ०२ सप्टेंबर, २०२३ रोजी गावांना क्षेत्रीय भेटी देत घरकुल लाभार्थ्यांना गृहभेटी देवून त्यांची क्षमता बांधणी व घरकुल बांधकाम करण्यास प्रोत्साहीत केले.

यावेळी श्रीमती मिनल करनवाल यांनी नांदेड तालुक्यातील ग्रामपंचायत लिंबगाव व ग्रामपंचायत तळणी येथील घरकुल बांधकाम, घरकुल मंजुरी लाभार्थी, प्रलंबित घरकुल लाभार्थी व भूमिहीन लाभार्थ्यांना गृहभेटी दिल्या. या भेटी दरम्यान त्यांनी घरकुल लाभार्थ्यांना घरकुल बांधकाम, मंजुर घरकुल बांधकाम सुरू करणे, घरकुल मार्ट सुरू करणे व प्रलंबित घरकुले तात्काळ पूर्ण करणे विषयी मार्गदर्शन केले. तसेच भूमिहीन लाभार्थ्यांना शासनाच्या विविध योजनांबाबत माहिती दिली.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्रीमती मिनल

करनवाल यांनी घरकुल योजनांच्या कामासह अंगणवाडी, शाळा, घन कचरा व्यवस्थापन, जल जिवन मिशन व इतर योजनांच्या कामाचीही तपासणी केली.

यावेळी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या सोबत नांदेड पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी श्री. नारवटकर, विस्तार अधिकारी, ग्रामीण गृह निर्माण अभियंता व ग्रामसेवक उपस्थित होते. त्यांच्या क्षेत्रीय भेटी मुळे घरकुल लाभार्थी घरकुल बांधकामास सुरुवात करत असल्याचे श्री. नारवटकर यांनी सांगितले.

ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांतर्गत घरकुले पूर्ण करण्यासाठी पुणे जिल्ह्यात विशेष मोहीम

जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा पुणे मार्फत केंद्र व राज्य पुरस्कृत सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांची अंमलबजावणी करण्यात येते. या योजनांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेच्या प्रकल्प संचालक श्रीमती शालिनी कडू यांनी दिनांक २५ ऑगस्ट, २०२३ रोजी सर्व गट विकास अधिकारी यांची आढावा बैठक आयोजित केली.

या बैठकीमध्ये श्रीमती शालिनी कडू यांनी गावनिहाय घरकुल योजनांचा आढावा घेतला. तसेच यावेळी त्यांनी घरकुल बांधकामात उत्कृष्ट कामगिरी करणे गट विकास अधिकारी व ग्रामसेवक यांचा सत्कार केला. तसेच घरकुलांचे बांधकाम जलद गतीने पूर्ण करण्यासाठी तालुका व ग्रामस्तरावर लाभार्थी मेळावे आयोजित करणे, घरकुल बांधकामास नियमित भेटी देणे, प्रलंबित घरकुले पूर्ण करणेसाठी लोक अदालतीचे आयोजन करणे, भूमिहीन लाभार्थ्यांना जागेची उपलब्धता करणे व वाळू उपलब्धतेसाठी सॅण्ड बँकची उभारणी करणे, इ. उपक्रम विशेष मोहीम राबवून पूर्ण करण्याच्या सूचना श्रीमती शालिनी कडून यांनी दिल्या.

त्यानुसार दिनांक ०९ सप्टेंबर, २०२३ रोजी जावली (मेढा), दौँड, भोर, सासवड, बारामती व इंदापूर तालुक्यांमध्ये प्रलंबित घरकुले पूर्ण करण्यासाठी लोक अदालतीचे आयोजन करण्यात आले होते. या लोक अदालतीच्या माध्यमातून २९ घरकुल लाभार्थी नोटीस बजावण्यात आली. जे लाभार्थी लोक अदालतीला अनुपस्थित होते अशांवर फौजदारी कार्यवाही प्रस्तावित करण्यात आली. यावेळी एका लाभार्थ्याने शासकीय अनुदानाचा परतावा केला. तर उर्वरीत लाभार्थ्यांनी घरकुल बांधकाम त्वरीत पूर्ण करत असल्याचे लेखी हमी पत्र दिले.

त्याचप्रमाणे दिनांक २६ सप्टेंबर, २०२३ रोजी पंचायत समिती खेड व ग्रामपंचायत वाडा तसेच दिनांक २७ सप्टेंबर, २०२३ रोजी ग्रामपंचायत वासुली येथे ग्रामसेवक यांचा लाभार्थीनिहाय आढावा घेण्यात आला. या बैठकीमध्ये शबरी आवास योजने अंतर्गत सर्व प्रत्र लाभार्थ्यांचे प्रस्ताव दिनांक २९ सप्टेंबर, २०२३ रोजी ११ वाजेपर्यंत पंचायत समिती कार्यालय खेड येथे सादर करण्याच्या सूचना खेड पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी श्री. शिंदे यांनी ग्रामसेवक यांना दिल्या.

मिरज तालुक्यामध्ये लाभार्थी मेळाव्यांच्या माध्यमातून घरकुल लाभार्थ्यांना मार्गदर्शन

सांगली जिल्ह्यातील पंचायत समिती मिरजच्या गट विकास अधिकारी डॉ. संध्या जगताप यांनी विविध ग्रामीण आवास योजनांतर्गत घरकुले जलद गतीने पूर्ण करण्यासाठी ग्रामपंचायतनिहाय लाभार्थी मेळाव्यांचे आयोजन करून स्वतः उपस्थित राहून लाभार्थ्यांशी संवाद साधला व घरकुल बांधकामास प्रोत्साहीत केले.

यामध्ये दिनांक २८ सप्टेंबर, २०२३ रोजी ग्रामपंचायतीस सोनी येथे अपूर्ण घरकुल लाभार्थी मेळावा आयोजित करण्यात आला. यावेळी डॉ. संध्या जगताप यांनी प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व रमाई आवास योजना अंतर्गत अपूर्ण घरकुले त्वरीत पूर्ण करणे व लाभार्थ्यांकडून घरकुल पूर्ण करण्याचा कालावधी निश्चित करण्यात आला.

तसेच दिनांक २९ सप्टेंबर, २०२३ रोजी नांद्रे, मौजे डिग्रज, कसबे डिग्रज, कवलापूर, दुधगाव, तुंग, मालगाव, गुंडेवाडी या ग्रामपंचायतीनी अपूर्ण घरकुल लाभार्थी मेळावा

आयोजित करून अपूर्ण घरकुल लाभार्थ्यांशी प्रत्यक्ष संवाद साधला व आवश्यक मार्गदर्शन केले.

या लाभार्थी मेळाव्याला पंचायत समितीचे संबंधित विस्तार अधिकारी, डेटा एन्ट्री ऑपरेटर, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता, ग्रामपंचायतीचे सरपंच, ग्रामसेवक, पदाधिकारी, घरकुल लाभार्थी व ग्रामस्थ उपस्थित होते. या लाभार्थी मेळाव्यामुळे घरकुल योजनांच्या कामात गतिमानता आली असल्याचे डॉ. संध्या जगताप यांनी सांगितले.

ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या प्रभावी अंमलबजावणी, संनियंत्रण व मूल्यमापनासाठी संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण, डॉ. राजाराम दिघे यांच्या बैठका

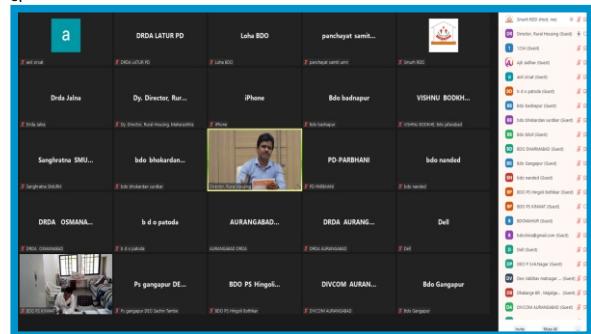
राज्यात अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३ अंतर्गत विविध उपक्रम राबवून ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या कामात आलेली गतिमानता व गुणवत्ता यामध्ये सातत्य कायम ठेवण्यासाठी संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण, डॉ. राजाराम दिघे यांनी माहे जुलै ते सप्टेंबर २०२३ या कालावधीत अमरावती, नाशिक, नागपूर, औरंगाबाद, पुणे व कोकण विभागांच्या भागधारकांच्या व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंग व्हारे नियमित बैठका घेवून घरकुल योजनांच्या कामांचा आढावा घेतला.

या बैठकांना विभागीय आयुक्त कार्यालयाचे उपायुक्त (विकास), सहाय्यक आयुक्त (विकास), जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेचे प्रकल्प संचालक, सर्व पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी, विभागीय प्रोग्रामर, जिल्हास्तरीय प्रोग्रामर, डेटा एन्ट्री ऑपरेटर व संबंधित अधिकारी/कर्मचारी उपस्थित होते.

या बैठकांमध्ये तालुक्यातील मनरेगा ऑपरेटर व घरकुल योजनेचा ऑपरेटर यांच्यामध्ये समन्वय ठेवून लाभार्थ्यांना घरकुलाचे हप्ते वेळेत वितरीत करणे, ग्रामसेवक/लाभार्थी/ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंते यांच्या कडून प्रस्ताव/कागदपत्र वेळेत उपलब्ध करणे, घरकुलांना विनाविलंब मंजूरी देणे, भौतिकदृष्ट्या पुर्ण असलेली घरकुलांना शेवटचा हप्ता वितरीत करणे, भूमिहीन लाभार्थ्यांना जागा उपलब्ध करून देणे, अपुर्ण घरकुले पूर्ण करणे, घरकुले आर्थिक व भौतिकदृष्ट्या विहित वेळेत पूर्ण

होणेसाठी सातत्याने पाठपुरावा करणे, प्रलंबीत घरकुल (Delayed Houses) लोक अदालत किंवा इतर मार्गाने पूर्ण करणे, अपात्र लाभार्थ्यांची रिमांड प्रक्रिया पूर्ण करणे, विविध योजनांच्या कृतीसंगमाचा लाभ घरकुल लाभार्थ्यांना देणे, जागेचा वाद, करारनामा अप्राप्त, मयत लाभार्थी, अकाउंट व्हेरिफिकेशन, राज्य योजनेतील बदली प्रस्ताव याबाबत ग्रामपंचायतनिहाय संपर्क अधिकारी नेमून लाभार्थी निहाय पडताळणी करणे, इ. बाबतची कार्यवाही करण्याच्या सूचना संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण, डॉ. राजाराम दिघे यांनी वेळोवेळी केल्या.

तसेच डेमो हाऊस मध्ये कॉप-शॉप सुरु करणे, घरकुल मार्ट सुरु करणे, सॅण्ड बैंक उभारणी, लॅण्ड बैंक उभारणी, मॉडेल हाऊसेसची निर्मिती यासह अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण करणे व शासकीय जमीनीवरील निवासी अतिक्रमणे नियमित करणे अशा सूचना डॉ. राजाराम दिघे यांनी या बैठकांमध्ये केल्या.

गृहसंकुल उभारणी मध्ये अहमदनगर जिल्ह्याची कामगिरी उल्लेखनिय

- संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण, डॉ. राजाराम दिघे

राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण कार्यालयाचे संचालक डॉ. राजाराम दिघे यांनी दिनांक १४ सप्टेंबर, २०२३ रोजी अहमदनगर जिल्ह्याचा दौरा केला. या दौरा कार्यक्रमा दरम्यान त्यांनी अहमदनगर तालुक्यातील ग्रामपंचायत नांदगाव येथे भेट देवून विविध ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या लाभार्थ्यांशी चर्चा केली. तसेच नांदगाव ग्रामपंचायती अंतर्गत उभारण्यात आलेल्या गृहसंकुलाची पहाणी केली.

यावेळी डॉ. राजाराम दिघे यांचे समवेत जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेचे सहाय्यक प्रकल्प अधिकारी श्री. साळवे उपस्थित होते. त्यासोबतच नांदगाव ग्रामपंचायतीचे सरपंच, उपसरपंच, सदस्य, ग्रामसेवक, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता, घरकुल लाभार्थी व ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

अहमदनगर जिल्ह्यात जवळ जवळ १२ गृहसंकुलाची उभारणी झाली असून गृहसंकुल बांधकाम

गुणवत्ता पूर्ण आहे. गृहसंकुल उभारणीत अहमदनगर जिल्ह्याची संख्यात्मक व गुणात्मक कामगिरी उल्लेखनिय असल्याची प्रतिक्रीया यावेळी राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण कार्यालयाचे संचालक डॉ. राजाराम दिघे यांनी व्यक्त केली. यासारख्या गृहसंकुलाची उभारणी राज्यातील इतरही जिल्ह्यात केल्यास भूमिहीन लाभार्थ्यांच्या जागेचा व पक्क्या दर्जदार घरकुलाचा प्रश्न कायमाचा मार्ग लागेल असेही डॉ. राजाराम दिघे म्हणाले.

प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीणच्या उद्दिष्टपूर्तीसाठी केंद्र सरकारच्या बैठका

ग्रामीण विकास मंत्रालय, भारत सरकार यांनी केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीणच्या प्रभावी अंमलबजावणी, संनियंत्रण, मूल्यमापन व उद्दिष्टपूर्तीसाठी माहे जुलै ते सप्टेंबर २०२३ या कालावधीत केंद्रीय अधिकारी यांचे मार्फत सर्व राज्यांच्या नियमित बैठका घेण्यात आल्या. या बैठकांना महाराष्ट्र राज्यातून संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण, डॉ. राजाराम दिघे उपस्थित होते.

या बैठकांमध्ये राज्यास प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण अंतर्गत देण्यात आलेल्या उद्दिष्टपूर्तीचा आढावा घेण्यात आला. तसेच उद्दिष्टपूर्तीसाठी राज्याने केलेल्या उपाययोजना व सद्यास्थितीत सुरु असलेल्या कार्यवाही बाबत सविस्तर चर्चा करण्यात आली. त्याचप्रमाणे उर्वरीत उद्दिष्टपूर्तीचे नियोजन राज्याकडून घेण्यात आले. आवास सॉफ्ट प्रणाली मधील बदलांबाबत केंद्रीय अधिकारी यांचेकडून मार्गदर्शन करण्यात आले.

महाराष्ट्र राज्याचे उद्दिष्टपूर्तीसाठी गेल्या तीन वर्षापासून राज्यात महा आवास अभियान-ग्रामीण राबविण्यात येत असून प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण अंतर्गत अपुर्ण घरकुले पूर्ण करणेसाठी विभागनिहाय विशेष

मोहिम राबविण्यात आली. यामुळे राज्यात ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांमध्ये अधिक गतिमानता व गुणवत्ता आली असल्याचे संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण, डॉ. राजाराम दिघे यांनी सांगितले.

भुमिहीन लाभार्थ्यांना घरकुल बांधकामासाठी जागेच्या उपलब्धतेसाठी राज्यात टास्क फोर्स समितीची स्थापना, ग्रामस्तरावर उपलब्ध जागेतून लॅण्ड बॅकची निर्मिती, बहुमजली इमारती, हाऊसिंग अपार्टमेंट व गृहसंकुलाची उभारणी करण्यात येत असून यामुळे भुमिहीन लाभार्थ्यांचे घराचे स्वप्न पूर्ण होत असल्याचे डॉ. राजाराम दिघे यांनी सांगितले.

S. No.	State/UT	Target	Sanctioned	Completed
1	Madhya Pradesh	37,89,400	37,42,051	28,82,448
2	Assam	20,84,070	13,32,961	6,70,827
3	Bihar	38,83,611	36,90,101	31,90,708
4	Maharashtra	15,05,983	12,77,879	9,18,084
5	Tamil Nadu	8,17,439	7,57,913	4,19,088
6	Rajasthan	17,33,959	17,26,806	15,08,721
7	Jharkhand	16,03,268	15,83,322	13,83,429
8	Odisha	26,95,837	18,38,032	17,08,383
9	West Bengal	34,82,359	34,68,511	33,76,515
10	Jammu & Kashmir	2,01,633	1,95,179	1,09,271
11	Tripura	2,82,238	2,37,097	1,81,120
12	Gujarat	4,49,167	4,33,514	3,92,098
13	Uttar Pradesh	26,15,951	26,10,540	25,92,504
Total		2,51,44,915	2,28,93,506	1,93,33,196
All India Progress		2,71,92,795	45,59,069	2,04,84,283

प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत ग्रामीण घरकुल योजनांतर्गत अपूर्ण घरकुले जलद गतीने पूर्ण करण्यासाठी राज्यस्तरावरून विशेष मोहीम

केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांतर्गत अपूर्ण घरकुले जलद गतीने पूर्ण करण्यासाठी सचासक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण, डॉ. राजाराम दिघे यांच्या संकल्पनेतून दिनांक ३१ जुलै ते ०४ ऑगस्ट, २०२३ या कालावधीत राज्यस्तरीय संपर्क अधिकारी यांच्या मार्गदर्शनाखाली विशेष मोहिम राबविण्यात आली. या मोहिमेकरीता जिल्हा प्रोग्रेमर मोहीमेच्या ठिकाणी उपस्थित होते.

औरंगाबाद विभागातील औरंगाबाद, हिंगोली, जालना, परभणी, लातूर, बीड, उरमानाबाद व नांदेड या ८ जिल्ह्यांकरीता जिल्हा परिषद हिंगोली येथे राज्यस्तरीय संपर्क अधिकारी श्री. राम आघाव, राज्य समन्वयक

(माहिती व तंत्रज्ञान) यांच्या मार्गदर्शनाखाली मोहिम राबविण्यात आली. नागपूर विभागातील नागपूर, भंडारा, चंद्रपुर, गडचिरोली, गोंदिया, वर्धा व अमरावती विभागातील अमरावती, अकोला, वाशिम, यवतमाळ व बुलढाणा या ११ जिल्ह्यांकरीता जिल्हा परिषद, यवतमाळ येथे राज्यस्तरीय संपर्क अधिकारी श्रीमती अपर्णा पाटणे, सहाय्यक संचालक (लेखा) व डॉ. संघरत्न सोनवणे, राज्य समन्वयक (संनियंत्रण व मूल्यमापन) यांच्या मार्गदर्शनाखाली मोहीम राबविण्यात आली. नाशिक विभागातील नाशिक, धुळे, नंदुरबार, जळगाव व अहमनगर या ५ जिल्ह्यांकरीता जिल्हा परिषद, नाशिक येथे राज्यस्तरीय संपर्क अधिकारी राज्य समन्वयक (माहिती प्रणाली) श्री. संघपाल चव्हाण व राज्य समन्वयक (माहिती

व तंत्रज्ञान) श्री. मायकल एल्डण यांच्या मार्गदर्शनाखाली मोहीम राबविण्यात आली. त्याचप्रमाणे पुणे विभागातील पुणे, सांगली, सोलापूर, सातारा, कोल्हापूर व कोंकण विभागातील ठाणे, पालघर, सिंधुदुर्ग, रत्नागिरी व रायगड या १० जिल्ह्यांकरीता राज्यस्तरीय संपर्क अधिकारी श्री.परमेश्वर शेलार यांच्या मार्गदर्शनाखाली राज्य व्यवस्थापन कक्ष-ग्रामीण गृहनिर्माण कार्यालय, नवी मुंबई येथे मोहीम राबविण्यात आली.

या मोहिमे अंतर्गत जी घरकुले भौतिकदृष्ट्या पूर्ण आहेत, परंतु त्यांचे फोटो घेतले नाहीत, ते फोटो आवास सॉफ्ट प्रणालीवर अपलोड केलेले नाहीत, अशी घरकुले online पूर्ण करून घेणे, Plinth व Lintel Level वरील घरकुलांना दुसरा व तिसरा हप्ता वितरीत करून घरकुल Physically पूर्ण करणे व प्रलंबीत घरकुले (Delayed

Houses) पूर्ण करणे याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात आली.

या मोहीम कालावधीत ग्रामविकास अधिकारी/ग्रामसेवक, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता, तालुकास्तरीय डेटा एन्ट्री ऑपरेटर व तालुकास्तरीय नोडल अधिकारी यांनी, त्यांना ठरवून दिलेल्या कार्यक्षेत्रात उपस्थित आवश्यक ती सर्व कार्यवाही पार पाडली.

ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी जिल्हा परिषद नांदेडच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी व अति.मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या क्षेत्रीय बैठक

नांदेड जिल्ह्यामध्ये ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी जिल्हा परिषद नांदेडच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्रीमती मिनल करनाल व अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. संदीप माळोदे यांनी तालुकास्तरावर क्षेत्रीय भेटी देवून बैठक सत्र सुरु केले आहे. त्यामुळे सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या कामात गतिमानत आल्याचे दिसून येते.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्रीमती मिनल करणवाल यांनी दिनांक ०८ ऑगस्ट, २०२३ रोजी पंचायत समिती बिलोली येथे तालुकास्तरीय आढावा बैठक घेतली. या बैठकीला जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेचे प्रकल्प संचालक श्री.संजय तुबाकले, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (नरेगा) श्री.अमित राठोड, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी(पाणी व स्वच्छता) श्री.मिसाळ, श्री. भानुदास पेढेवाड , पंचायत समिती बिलोली गट विकास अधिकारी श्री. आर.डी. क्षीरसागर, विस्तार अधिकारी (पं) श्री. जाधव, श्री. उडतेवार, डेटा ऑपरेटर श्री.पद्मभूषण जाधव पंचायत समिती अंतर्गत सर्व ग्रामसेवक/ग्रामविकास अधिकारी व इतर संबंधित अधिकारी उपस्थित होते.

या बैठकीमध्ये प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व रमाई आवास योजना अंतर्गत पहिला हप्ता देणे बाकी असलेल्या व पहिला हप्ता घेऊन अद्यापही काम सुरु न केलेल्या तसेच अपूर्ण घरकुले असलेल्या लाभार्थ्यांचा ग्रामपंचायत निहाय आढावा घेण्यात आला. लाभार्थीनिहाय आढावा घेऊन पहिला हप्ता तात्काळ वितरीत करणे व जलद गतीने घरकुल बांधकाम पूर्ण करण्याच्या सक्त सूचना दिल्या.

या बैठकांना पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी, विस्तार अधिकारी, ग्रामपंचायतीचे ग्रामविकास अधिकारी/ ग्रामसेवक, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता, डेटा एन्ट्री ऑपरेटर , संबंधित अधिकारी उपस्थित होते.

घरकुलांच्या उद्दिष्टपूर्तीसाठी जत मध्ये गट विकास अधिकारी यांच्या क्षेत्रीय भेटी

सांगली जिल्ह्यातील जत पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी श्री.आप्पासो सरगर यांनी तालुकास्तरावर ग्रामसेवक व ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता यांचा सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या प्रगतीबाबत गावनिहाय आढावा घेतला. तसेच या बैठकीमध्ये घरकुलांचे उद्दिष्ट १०० टक्के पूर्ण करण्याच्या सूचना गट विकास अधिकारी यांनी उपस्थिताना दिल्या.

यावेळी ग्रामसेवक व ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता यांनी घरकुल लाभार्थी घरकुल बांधकाम सुरु करत नसल्याचे सांगितले. त्यानुसार घरकुलांच्या उद्दिष्टपूर्तीसाठी जत पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी श्री.आप्पासो सरगर यांनी गावांना क्षेत्रीय भेटी देवून लाभार्थ्यानिहाय आढावा घेणे व लाभार्थ्याना घरकुल बांधकामास प्रोत्साहीत करण्याचे नियोजन केले.

त्याप्रमाणे गटविकास अधिकारी यांनी माडग्याल व उमदी या ग्रामपंचायतीना क्षेत्रीय भेटी देवून गावातील सर्व घरकुल लाभार्थ्यांची बैठक घेतली. या बैठकीमध्ये

श्री.आप्पासो सरगर यांनी घरकुल लाभार्थ्याना घरकुल बांधकाम व विविध ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांबाबत मार्गदर्शन केले.

तसेच गटविकास अधिकारी श्री.आप्पासो सरगर यांनी प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण अंतर्गत अपूर्ण घरकुल लाभार्थ्याच्या घरकुलांना भेटी दिल्या. यावेळी त्यांच्या समवेत विस्तार अधिकारी श्री.पवन खराबे, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता श्री.परिक्षित चव्हाण, ग्रामपंचायतीचे ग्रामसेवक, सरपंच व लाभार्थी उपस्थित होते

अपूर्ण घरकुले गतीने पूर्ण करण्याचे वैजापूर गट विकास अधिकारी यांचे निर्देश

औरंगाबाद जिल्ह्यातील वैजापूर तालुक्यात प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण तसेच शबरी आवास योजना व रमाई आवास योजने अंतर्गत अपूर्ण असलेल्या घरकुलांची कामे ९० दिवसांच्या आत पूर्ण करा असे निर्देश गटविकास अधिकारी श्रीमती पल्लवी लांडे यांनी दिले.

तालुक्यातील महालगाव येथे विविध घरकुल योजना अंतर्गत सुरु असलेल्या कामांची पाहणी श्रीमती पल्लवी लांडे यांनी केली. तसेच घरकुलाचे काम पूर्ण झालेल्या लाभार्थ्याना फीत कापून गृहप्रवेश करण्यात आला. भानुदास इंगोळे, सुखलाल बत्तीसे व अशोक झिंजुर्डे या लाभार्थ्यांचा अधिकाऱ्यांच्या उपस्थितीत गृहप्रवेश झाला.

यावेळी नवीन मंजूर झालेल्या घरकुलाच्या कामाचे भूमिपूजन करण्यात आले. या कार्यक्रमाला सरपंच रोहिणी काळे, अभियंता राहुल आल्हाट, घरकुल कर्मचारी वैभव

मतसागर, अमोल गलांडे, मच्छिंद्र आल्हाट, संपत जाधव, सतिष आल्हाट, प्रकाश हुमे, ग्रामपंचायत सदस्य सुरेश आल्हाट, कल्याण झिंजुर्डे, गणेश आहेर, मधुकर शेळके, नवनाथ गायकवाड, अंबादास जाधव, ग्रामविकास अधिकारी ईलियास शेख उपस्थित होते.

गट विकास अधिकारी यांनी केले शाहूवाडी तालुक्यातील घरकुल लाभार्थ्याना मार्गदर्शन

कोल्हापूर जिल्ह्यातील पंचायत समिती शाहूवाडी येथे गट विकास अधिकारी श्रीमती शिंदे यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व रमाई आवास योजनेतर्गत घरकुलांची कामे सुरु न करण्याच्या लाभार्थ्यांची सभा घेऊन मार्गदर्शन करण्यात आले.

यासभेला सहाय्यक गट विकास अधिकारी श्री.माने, विस्तार अधिकारी सांख्यिकी श्री.कानडे, तालुका डेटा एन्ट्री ऑपरेटर श्री.राहुल कांबळे, कनिष्ठ सहाय्यक श्रीमती.क्षीरसागर, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता श्री.साईल संसारे, तालुक्यांतर्गत संबंधित ग्रामपंचायतीचे सरपंच,

पदाधिकारी, ग्रामसेवक/ग्रामविकास अधिकारी, लाभार्थी उपस्थित होते.

मा. उप मुख्यमंत्री यांच्या शुभहस्ते अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण

'अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३' अंतर्गत दिनांक २० नोव्हेंबर, २०२२ ते ०५ जून, २०२३ या अभियान कालावधीत राबविण्यात आलेल्या विविध उपक्रमांचे मूल्यमापन करून उत्कृष्ट काम करणाऱ्या संस्था व व्यक्तींना 'अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार' देऊन राज्य, विभाग, जिल्हा, तालुका व ग्रामस्तरावर गौरविण्यात येत आहे. जिल्हास्तरावर संबंधित जिल्ह्याचे पालकमंत्री यांच्या शुभहस्ते भारतीय स्वातंत्र्य दिनाचे औचित्य साधून दिनांक १५ ऑगस्ट रोजी पुरस्कार वितरण करण्याचे शासन निर्णयात नमुद आहे.

त्यानुसार दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२३ रोजी भारतीय स्वातंत्र्य दिनी नागपूर येथे जिल्हास्तरीय अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण समारंभ मा. उप

मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य श्री. देवेंद्र फडणवीस यांच्या शुभहस्ते संपन्न झाला. यावेळी पुरस्कारार्थीना मा. उप मुख्यमंत्री महोदयांच्या शुभहस्ते प्रशस्तीपत्र व सन्मानचिन्ह देवून गौरविण्यात आले.

शिराळा येथे तालुकास्तरीय अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण सोहळा संपन्न

सर्वांसाठी घरे २०२४ हे केंद्र शासनाचे महत्वाचे धोरण असून त्या अनुषंगाने राज्य शासनाने देखील या धोरणाचा स्वीकार केलेला आहे. त्याकरिता केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत सर्व आवास योजनांच्या कामात गतिमानता व गुणवत्ता आणण्यासाठी राज्यात दिनांक २० नोव्हेंबर २०२२ ते दिनांक ०५ जून २०२३ या कालावधीत "अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३" राबविण्यात आले.

या अभियान कालावधीमध्ये राबविण्यात आलेल्या विविध उपक्रमांचे मूल्यमापन करून उत्कृष्ट काम करणाऱ्या संस्था व व्यक्तींना अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार देऊन गौरवण्याचे शासनाने निर्णय घेतलेला आहे. त्यानुषंगाने दिनांक १७ ऑगस्ट, २०२३ रोजी तालुकास्तरीय अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण कार्यक्रम सांगली जिल्ह्यातील शिराळा तालुक्याचे मा.आमदार श्री.मानसिंगराव नाईक यांच्या शुभहस्ते पंचायत समिती शिराळा येथे संपन्न झाला.

यावेळी मा. आमदार महोदयांच्या शुभहस्ते सर्वोत्कृष्ट घरकुल, सर्वोत्कृष्ट ग्रामपंचायत व सर्वोत्कृष्ट कलस्टर यांना पुरस्कार स्वरूप प्रशस्तीपत्र व सन्मानचिन्ह देवून गौरविण्यात आले.

याप्रसंगी शिराळा पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी श्री. संतोष राऊत, सहाय्यक गट विकास अधिकारी श्री. अंजिक्य कुंभार, पदाधिकारी, पुरस्कारार्थी, पंचायत समितीचे सर्व अधिकारी व कर्मचारी उपस्थित होते.

मा. आमदार महोदयांच्या हस्ते ग्रामस्तरीय अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण

राज्यात दिनांक २० नोव्हेंबर २०२२ ते दिनांक ०५ जून २०२३ या कालावधीत "अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३" या अभियान कालावधीमध्ये राबविण्यात आलेल्या विविध उपक्रमांचे मूल्यमापन करून उत्कृष्ट काम करणाऱ्या संस्था व व्यक्तींना विविध स्तरावर अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार देऊन गौरविण्यात येत आहे.

ग्रामस्तरीय अमृत महा आवास पुरस्कार ग्रामस्तरावर सरपंच यांच्या हस्ते वितरीत करणे अपेक्षित आहे. परंतु अमरावती जिल्ह्यातील नांदगाव खंडेश्वरचे मा.आमदार श्री.प्रतापदादा अडसड यांनी दिनांक २६ सप्टेंबर, २०२३ रोजी त्यांच्या मतदार संघातील ग्रामपंचायत

दाभा येथे ग्रामस्तरीय अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार वितरित करून पुरस्कारार्थी व घरकुल लाभार्थी यांना प्रोत्साहीत केले.

घारफळ येथे मा.आमदार यांच्या हस्ते घरकुल गृहप्रवेश व लाभार्थी सन्मान

यवतमाळ जिल्ह्यातील बाबुळगाव तालुक्यामधील ग्रामपंचायत घारफळ येथे दिनांक ३० ऑगस्ट, २०२३ रोजी शासन आपल्या दारी या कार्यक्रमामध्ये बाबुळगावचे मा.आमदार डॉ. अशोकराव उईके यांच्या हस्ते घरकुल लाभार्थ्यांना ग्रामस्तरीय अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण व विविध ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांतर्गत पूर्ण झालेल्या घरकुलांचा गृहप्रवेश करण्यात आला.

यावेळी घारफळ येथे मा.आमदार डॉ.अशोकराव

उईके यांचे हस्ते ग्रामस्तरीय अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार विजेत्यांना प्रशस्तीपत्र देवून गौरविण्यात आले. तसेच घरकुले पूर्ण झालेल्या लाभार्थ्यांना प्रातिनिधीक स्वरूपात घरकुलाची चावी देवून व फित कापून गृहप्रवेश करण्यात आला.

या कार्यक्रमाला तालुकास्तरावरील सर्व अधिकारी, पदाधिकारी, ग्रामपंचायतीचे सरपंच, ग्रामसेवक व ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

भंडारा येथे जिल्हाधिकारी यांच्या हस्ते अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण

केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत आवास योजनांच्या कामात गतिमानता व गुणवत्ता वाढीसाठी दिनांक २० नोव्हेंबर २०२२ ते दिनांक ०५ जून २०२३ या कालावधीत “अमृत महा आवास अभियान २०२२-२३” ची प्रभावी अंमलबाजवणी भंडारा जिल्ह्यात करण्यात आली. या अभियान कालावधीत विविध नावीन्यपूर्ण उपक्रम राबविण्यात आले.

भंडारा जिल्ह्यात भारतीय स्वातंत्र्य दिनाचे औचित्य साधून दिनांक १५ ऑगस्ट २०२३ रोजी जिल्हाधिकारी श्री. योगेश कुंभेजकर यांच्या हस्ते अभियान कालावधीत उत्कृष्ट काम करणाऱ्या संस्था व व्यक्तींना जिल्हास्तरीय अमृत महा आवास अभियान पुरस्कार देऊन गौरविण्यात आले.

याप्रसंगी प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण अंतर्गत सर्वोत्कृष्ट तालुका प्रथम क्रमांक पंचायत समिती तुमसर, द्वितीय क्रमांक पंचायत समिती साकोली व तृतीय क्रमांक पंचायत समिती मोहाडी, सर्वोत्कृष्ट ग्रामपंचायत प्रथम क्रमांक ग्रामपंचायत बोरगाव, ता. मोहाडी, द्वितीय क्रमांक ग्रामपंचायत सिरसोली, ता. मोहाडी व तृतीय क्रमांक निलज बु., ता. मोहाडी व सर्वोत्कृष्ट क्लस्टर प्रथम क्रमांक श्री. मधुकर रोकडे, द्वितीय क्रमांक श्री. विशाल बारई, तृतीय क्रमांक श्री. इशार्द शेख, इ. पुरस्कार वितरीत करण्यात आले.

त्याचप्रमाण राज्य पुरस्कृत आवास योजना ग्रामीण अंतर्गत सर्वोत्कृष्ट तालुका प्रथम क्रमांक पंचायत समिती साकोली, द्वितीय क्रमांक पंचायत समिती लाखांदुर व तृतीय क्रमांक पंचायत समिती भंडारा, सर्वोत्कृष्ट

ग्रामपंचायत प्रथम क्रमांक ग्रामपंचायत पारडी व ग्रामपंचायत दहेगाव, ता. लाखांदुर, द्वितीय क्रमांक ग्रामपंचायत चिचाल, ता. लाखांदुर व तृतीय क्रमांक ग्रामपंचायत गर्गाबदेडा, ता. तुमसर व सर्वोत्कृष्ट क्लस्टर प्रथम क्रमांक श्रीमती विन्सी सार्वे, द्वितीय क्रमांक श्रीमती जुही कातोरे, तृतीय क्रमांक श्री. सुरेन्द्र शहारे, इ. पुरस्कार वितरीत करण्यात आले.

या पुरस्कार वितरण समारंभाकरीता जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. समीर कुर्तकोटी, पोलिस अधिक्षक श्री. लोहीत मताणी, निवासी जिल्हाधिकारी श्रीमती लीना फलके, जिल्हा परिषदेचे अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. कमलाकर रणदिवे, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेचे प्रकल्प संचालक श्री. विवेक बोन्द्रे, भंडारा पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी, जिल्हा प्रोग्रामर श्री. आशिष चकोले, डेटा एन्ट्री ऑपरेटर श्री. प्रफुल मडामे, श्री. राजेश तांबुरकर, कनिष्ठ लिपीक श्री. भाष्कर मेश्राम, जिल्हास्तरीय सर्व अधिकारी, पुरस्कारार्थी, पुरस्कार विजेत्या तालुका व ग्रामपंचायतीचे अधिकारी, पदाधिकारी व संबंधित अधिकारी उपस्थित होते.

गट विकास अधिकारी यांच्या हस्ते सिल्लोड तालुक्यातील गावात भूमिपूजन व गृहप्रवेश

मराठवाडा मुक्ती संग्राम अमृत महोत्सवानिमित्त औरंगाबाद जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. विकासजी मीना यांच्या संकल्पनेतून व जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेचे प्रकल्प संचालक श्री. अशोक शिरसे यांच्या मार्गदर्शनाखाली दिनांक १५ सप्टेंबर, २०२३ रोजी पंचायत समिती सिल्लोड अंतर्गत मंजूर घरकुलाचे भूमिपूजन व पूर्ण झालेल्या घरकुल लाभार्थ्यांचा गृहप्रवेश गट विकास अधिकारी श्री. दादाराव अहिरे यांच्या हस्ते करण्यात आला.

यावेळी घरकुलांचे महत्व व त्यासोबत इतर शासकीय योजनांच्या कृती संगमातून मिळणार लाभ,

परिसर स्वच्छता, शौचालयाचा वापर, घरासमोर वृक्ष लागवड, घरातील सांडपाण्याची व्यवस्थापन, घरातील ओला कचरा व सुका कचरा संकलन याबाबत गट विकास अधिकारी श्री. दादाराव अहिरे यांनी मार्गदर्शन केले.

याप्रसंगी सिल्लोड पंचायत समितीचे विस्तार अधिकारी श्री. केवलसिंग पाटील, श्री. अनिल हासे, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता श्री. कृष्ण जाधव, श्री. महेश देवगिरीकर, श्री. केशवकांत बुलबुले, ग्रामपंचायतीचे सरपंच, ग्रामसेवक, ग्रामपंचायत सदस्य, लाभार्थी व ग्रामस्थ उपस्थित होते.

सोलापुरातील ५६०० इतक्या या लाभार्थ्यावर गुन्हा दाखल होण्याची शक्यता

सोलापूर जिल्ह्यात केंद्र पुरस्कृत प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत विविध ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांची अंमलबजावणी जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा कार्यालयामार्फत होते. या सर्व ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी सोलापूर जिल्हा परिषदेचे अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी तथा प्रभारी प्रकल्प संचालक संदीप कोहिनकर यांनी जिल्ह्यातील घरकुल योजनेमध्ये पहिला हप्ता घेऊन घराचे बांधकाम सुरु न केलेल्या आणि दुसऱ्या हप्त्यासाठी अर्ज न केलेल्या सुमारे पाच हजार सहाशे हून अधिक लाभार्थ्यावर गुन्हा दाखल करणार असल्याचे सांगितले.

अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी तथा प्रभारी

प्रकल्प संचालक संदीप कोहिनकर यांनी या लाभार्थ्याना इशारा देताना लवकरात लवकर घरकुल बांधकाम सुरु करण्याच्या सूचना केल्या आहेत यासह त्यांनी तालुका निहाय लाभार्थ्यांच्या आकडेवारीची माहिती दिली.

नांदेड जिल्ह्यात प्रलंबित घरकुले पूर्ण करण्यासाठी लोक अदालतीचे आयोजन

नांदेड जिल्ह्यात विविध ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांतर्गत पहिला हप्ता घेवून घरकुल बांधकाम सुरु न करणारे तसेच दुसरा हप्ता घेवून घरकुलांचे बांधकाम पूर्ण न करणारे लाभार्थी यांची घरकुले पूर्ण करण्यासाठी नांदेड जिल्ह्यातील सर्व तालुकास्तरावर लोक अदालतीचे आयोजन करण्यात आले.

यामध्ये दिनांक ०९ सप्टेंबर, २०२३ रोजी तालुका विधी सेवा समिती न्यायालय बिलोली व नांदेड यांच्या वतीने राष्ट्रीय लोक अदालत आयोजित करण्यात आली. या लोक अदालतीमध्ये ४९८ घरकुल लाभार्थ्यांना नोटीस एका घरकुल लाभार्थीकडून रु. १५,०००/- रक्कम वसुल

करण्यात आली. लाभार्थीकडून घरकुल पूर्ण करण्याची लेखी हमी घेण्यात आली. उमरी येथे प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व रमाई आवास योजना मधील पहिला हप्ता

घेऊन बांधकाम सुरु न केलेल्या ८४५ लाभार्थ्यांना तडजोडीसाठी बोलवण्यात आले. यावेळी यासर्व लाभार्थ्यांना दिपावलीच्या आत घरकुलाचे बांधकाम सुरु करण्याचे लेखी आदेश दिले.

त्याप्रमाणे हिमायतनगर, मुखेड, अर्धापुर, देगलुर, व भोकर येथे राष्ट्रीय लोक अदालत आयोजित करण्यात आली होती. या सर्व लोक अदालतीमध्ये पहिला घेऊन काम सुरु न केलेल्या व अपूर्ण वारंवार सुचना देवूनही एक वर्षपेक्षा जास्त कालावधीत होवूनही घरकुल बांधकाम न करणारे सर्व लाभार्थ्यांकडून घरकुल बांधकाम तात्काळ सुरु करणे कामी लेखी हमीपत्र घेण्यात आले. तसेच जे लाभार्थी अनुदान परत करण्यास तयार आहेत, अशा लाभार्थ्यांकडून रक्कमेची वसुली केली.

या लोक अदालतीमध्ये संबंधित पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी, विस्तार अधिकारी, तालुका डेटा एन्ट्री ऑपरेटर, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंते, घरकुल लाभार्थी व इतर संबंधित अधिकारी उपस्थित होते.

ग्राम विकास व महसुल विभागाची समन्वयातून भिवापूर तालुक्यातील भूमिहीन लाभार्थ्यांना घरकुलासाठी जागेची उपलब्धता

नागपूर जिल्ह्यात केंद्र व राज्य पुरस्कृत विविध ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांतर्गत गरिब, गरजू व बेघरांचे घरांचे स्वप्न पुर्ण करण्यासाठी सर्वोत्तमपरी प्रयत्न सुरु आहे. नागपूर जिल्ह्यात भूमिहीन लाभार्थ्यांना जागेची उपलब्धता करण्याकरीता ग्राम विकास व महसुल विभाग समन्वयाने काम करीत आहेत. याकरीता घरकुल लाभार्थ्यांना पंडित दीनदयाळ उपाध्याय जागा खरेदी अर्थसहाय्य योजना, अतिक्रमण नियमानुकूल करण्याची योजना, शासकीय जागा व बक्षीसपत्र, समतीपत्र, इतर मार्गाने घरकुल बांधकामाकरीता लाभार्थ्यांना जागेची उपलब्धता होत आहे.

पंचायत समिती भिवापूर येथे घरकुल लाभार्थ्यांना अतिक्रमण नियमानुकूल करून घरकुल बांधकामासाठी जागा उपलब्ध करून देण्यासाठी दिनांक ०४ ऑगस्ट, २०२३ रोजी तहसीलदार व गट विकास अधिकारी यांनी समन्वय बैठक घेतली.

या बैठकीला भिवापूरचे तहसिलदार यांच्यासह पंचायत समितीचे गट विकास अधिकारी डॉ. चेतन जाधव, सहाय्यक गट विकास अधिकारी श्री. विजय जिडगीलवार, विस्तार अधिकारी श्री. ठाकरे, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता, संबंधित ग्रामपंचायतीचे ग्रामसेवक, पंचायत समितीचे संबंधित अधिकारी व कर्मचारी उपस्थित होते.

नांदेड येथे उपजिल्हाधिकारी यांचेकडून घरकुल लाभार्थ्यांचा सत्कार

नांदेड येथे मराठवाडा मुक्ती संग्राम ७५ व्या अमृत महोत्सवा निमित्त प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व रमाई आवास योजने अंतर्गत उत्कृष्ट घरकुल बांधकाम करणाऱ्या लाभार्थ्यांना दिनांक १७ सप्टेंबर, २०२३ रोजी नांदेडचे उपजिल्हाधिकारी श्री. कुलदीप जंगम यांच्या हस्ते प्रमाणपत्र देवून सन्मानीत करण्यात आले.

या कार्यक्रमाला नांदेडचे तहसीलदार श्री. राजाभाऊ कदम, पंचायत समिती देगलुरचे गट विकास अधिकारी श्री. शेखर देशमुख, पंचायत समिती अर्धापूरचे गट विकास अधिकारी श्रीमती मिना रावताळे, विस्तार अधिकारी श्री. मुंडकर, शाखा अभियंता श्री. कादर, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता श्री. ज्ञानेश्वर इंगळे, श्री. वैभव भंडारे, संबंधित

ग्रामपंचायतीचे सरपंच, ग्रामसेवक, पुरस्कारार्थी, घरकुल लाभार्थी, जिल्हा व तालुकास्तरावरील संबंधित अधिकारी आणि कर्मचारी उपस्थित होते.

राज्यात ग्रामीण गवंडी प्रशिक्षणामुळे कुशल गवंडी व गुणवत्तापूर्ण घरकुलांची निर्मिती

राज्यात घरकुलांची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी व कुशल गवंड्याची निर्मिती करण्यासाठी प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण अंतर्गत ग्रामीण गवंडी प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात येत आहे.

ग्रामीण गवंडी प्रशिक्षण ग्रामस्तरावर देण्याकरीता प्रशिक्षण देणाऱ्या संस्थाची नेमणूक करण्यात आली असून या संस्थाशी समन्वय ठेवून प्रशिक्षण पूर्ण करण्यात येत आहे. तसेच त्यांचे मुल्यांकनही (Assessment) त्वरीत पूर्ण करून घेणे व सदर माहिती आवास सॉफ्टवर अद्यावत होत आहे.

प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण अंतर्गत प्रलंबित घरकुले (Deleayed Houses) प्राधान्याने पूर्ण करण्यासाठी ग्रामीण गवंडी प्रशिक्षणाचा उपयोग करून घरकुले पूर्ण करण्यात येत आहेत. तसेच प्रशिक्षित ग्रामीण गवंडी व ग्रामपंचायत क्षेत्रातील इतर उपलब्ध गवंडी यांची ग्रामपंचायतनिहाय यादी तयार करून त्यांचे पॅनेल बनविण्याचे काम प्रगतीत आहे. या पॅनेलमधील गवंड्यांचा ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांमधील घरकुलांच्या बांधकामात सहभाग घेण्यात येणार आहे.

नांदेड जिल्ह्यात घरकुल बांधकाम सुरु न केलेल्या लाभार्थ्यांना गृहभेटी

दिनांक २४ ऑगस्ट, २०२३ रोजी नांदेड जिल्हा परिषदचे उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री. मुक्कावार यांनी अर्धापूर तालुक्यातील ग्रामपंचायत पाटणूर व चेनापुर येथे पहिला हफ्ता घेऊन अद्याप काम सुरु न केलेल्या. लाभार्थी यांच्या भेटी घेऊन काम सुरु करणेबाबत सुचित केले. तसेच ग्रामपंचायत पाटणूर येथील लाभार्थ्यांना mark out देण्यात आले. बांधकाम प्रगतीत असलेल्या घरकुलाना भेटी दिल्या.

यावेळी अर्धापूर पंचायत समिती गट विकास अधिकारी श्रीमती रावताळे, श्री.मुंडकर, शाखा अभियंता श्री.कादर, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता, ग्रामसेवक, सरपंच, रोजगरसेवक, लाभार्थी व ग्रामस्थ उपस्थित होते.

त्याचप्रमाणे दिनांक २४ ऑगस्ट, २०२३ रोजी ग्रामपंचायत कामळज तालुका मुदखेड येथे पहिला हफ्ता घेऊन अद्याप काम सुरु न केलेल्या लाभार्थ्यांना गृहभेटी देवून दोन दिवसात काम सुरु करण्याचे सुचित केले. याकामी आवश्यक सहकार्य देणार असल्याची हमी दिली.

यावेळी कामळज ग्रामपंचायतीचे ग्रामसेवक श्री.एस. पी. कदम, श्री. चक्रधर खांसोळे, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता श्री. हनुमान ठोके व रोजगरसेवक श्री.भायसर खानसोळे, लाभार्थी इ.उपस्थित होते.

तसेच दिनांक ३१ ऑगस्ट, २०२३ रोजी पंचायत समिती देगलुर अंतर्गत ग्रामपंचायत शहापूर येथील प्रधान मंत्री आवास योजना-ग्रामीण व रमाई आवास योजनेतील लाभार्थ्यांना गृहभेटी देवून मार्गदर्शन करण्यात आले. घरकुलांचे अनुदान घेवून घेऊन अद्याप काम सुरु न करणारे व अपुर्ण घरकुले आहेत अशा लाभार्थ्यांना सात दिवसाच्या आत काम सुरु करून घरकुले लवकरात लवकर पुर्ण करण्याच्या सुचना देण्यात आल्या.

यावेळी पंचायत समिती देगलुर गट विकास अधिकारी श्री. देशमुख, ग्रामपंचायतीचे ग्रामविकास अधिकारी श्री.कोटागिरे, ग्रामीण गृहनिर्माण अभियंता श्री. तोफवाळे, श्री.शेख, श्री.वनंजे, सरपंच, उपसरपंच, लाभार्थी उपस्थित होते.

कोल्हापूर येथे प्रीकार्स्ट साहित्य वापरकून डेमो हाऊसची उभारणी

कोल्हापूर येथे कमी खर्चात व कमी वेळेत जिल्हास्तरीय डेमो हाऊस प्रीकार्स्ट कॉक्रीट साहित्याचा वापर करून उभारण्यात आले आहे. राज्यातील ग्रामीण भागामध्ये बेघर घटकांसाठी प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीणी व इतर राज्य पुरस्कृत योजना राबविण्यात येत आहेत. या योजनांतर्गत घरे बांधत असताना लाभार्थ्यांना घरकुल डिझाईन टायपोलॉजीच्या योग्य आकलनासाठी प्रात्यक्षिक घरे (Demo House) उपलब्ध असणे आवश्यक आहे. यासाठी महाआवास अभियानांतर्गत तालुकास्तरीय डेमो हाऊस पंचायत समितीच्या आवारामध्ये व जिल्हा स्तरीय डेमो हाऊस जिल्हा परिषदेच्या आवारामध्ये उभारण्यात आले आहे.

कोल्हापूर जिल्ह्यातील १२ तालुक्यांमध्ये प्रत्येकी एक व जिल्हा स्तरावर एक असे एकूण १३ डेमो हाऊस उभारण्यात आले आहेत. डेमो हाऊस २७० चौ. फूट मापाचे दोन्ही बाजूस स्लोपींग रुफ यामध्ये दोन वापरायोग्य खोल्या, शौचालय, स्नानगृह यांचा समावेश आहे.

महाआवास अभियान मध्ये जिल्हा परिषदेच्या आवारामध्ये नवीन तंत्रज्ञानाचा वापर करून प्रीकार्स्ट कॉक्रीटमध्ये जिल्हास्तरीय डेमो हाऊसचे बांधकाम करणेत आले आहे. सदर बांधकाम अवघ्या पाच दिवसांच्या कालावधीमध्ये करण्यात आले असून २७० चौ. फूट बांधकामाकरीता एकूण रक्कम रु. २,७०,०००/- इतका खर्च आला आहे. अशा प्रकारे सदर बांधकाम नाविन्यपूर्ण, कमी खर्चामध्ये व कमी कालावधीमध्ये प्रीकार्स्ट कॉक्रीटमध्ये करणेत आलेले आहे. याप्रकारचे बांधकाम सर्व लाभार्थ्यांनी केलेस कमी खर्चात कमी वेळेत उत्कृष्ट दर्जेदार घरकुलाची निर्मिती होऊ शकते.

जिल्हा स्तरीय डेमो हाऊस २७० चौ. फूट मापाचे दोन्ही बाजूस स्लोपोग रुफ यामध्ये दोन वापरायोग्य खोल्या, शौचालय, स्नानगृह यांचा समावेश आहे. सदर

डेमो हाऊसचे बांधकाम हे पाच दिवसांमध्ये पूर्ण करणेत आलेले आहे. यामध्ये लाईन आउट व १६० खुदाई करून बेड कॉक्रीट वर चिरा याचे बांधकाम करणेत आलेले आहे. १६" जोता लेव्हलपर्यंत चिरा बांधकाम करून मुरुम भरावा करून त्यावर २ इंच जाडीने M-15 grade concrete flooring करणेत आलेले आहे. जोता लेव्हलच्या वर २ इंच जाडीने M-20 grade मध्ये Pre cast concrete wall बस्ती करणेत आलेल्या आहेत. रुफकाम Structural steel मध्ये करणेत यावे. पावडर कोटेड पत्रा बस्ती करणेत आलेला आहे. तसेच दोन रुमसाठी दोन दरवाजे, शौचालय व स्नानगृहासाठी बायसन पॅनेलचा एक दरवाजा सिमेंट कॉक्रीट चौकटसह करणेत आलेला आहे. दोन रुमसाठी दोन खिडक्या तसेच शौचालयसाठी क्लॅटीलेशन ठेवणेत आलेले आहे. एक पायरी टप्पा करणेत आलेला असून इलेक्ट्रीक फिटींग, प्लंबींग, सॅनिटेशन फिटींग (शौचालय साठी सेप्टिक टॅक्सह) करणेत आलेले आहे. तसेच आतील बाजूस व बाहेरील बाजूस रंगकाम करणेत आलेले आहे.

या डेमो हाऊस लोकार्पण सोहळा कोल्हापूर जिल्ह्याचे मा.पालकमंत्री श्री. सतेज उर्फ बंटी डी. पाटील व तत्कालीन मा.ग्राम विकास, मंत्री श्री. हसन मुश्रीफ यांचे हस्ते तसेच जिल्हा परिषदवे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेचे प्रकल्प संचालक व जिल्हा परिषदेचे सर्व खातेप्रमुख यांचे प्रमुख उपस्थितीत दिनांक ०६ जून, २०२२ रोजी संपन्न झाला.

डेमो हाऊसचा उपयोग जिल्हा माहिती कक्ष/कॉप-शॉप म्हणून करण्यात येत आहे. या डेमो हाऊस ला लाभार्थी भेटी देवून त्यानुसार घरकुल बांधकामासाठी त्यांना मार्गदर्शन मिळत आहे. या डेमो हाऊसमध्ये जिल्ह्यातील ख्यालील स्वयंतसहाय्यता महिला बचत गटांनी उत्पादित केलेल्या वस्तू व पदार्थ विक्रीसाठी कॉप-शॉप सुरु करण्यात आले असून या कॉप-शॉपला प्रचंड प्रतिसाद मिळतो आहे.

गोळवण मध्ये लाभार्थ्यांना घरकुल देण्यासाठी लोकसहभाग

गोळवण ग्रामपंचायत मालवण तालुक्यातील सिंधुदुर्ग जिल्ह्यामध्ये आहे. या ग्रामपंचायती मध्ये श्री. देव रवळनाथ मंदिर, श्री. देव गांगेश्वर मंदिर व श्री. देव रवळनाथ मंदिर, इ. प्रसिद्ध मंदिरे आहेत. गोळवण ग्रामपंचायती अंतर्गत तीन गावे व 22 पाड्या-वाड्यांचा समावेश आहे. या ग्रामपंचायतीची एकूण लोकसंख्या २,११६ एकूण ६६३ कुटुंब समभावाने राहतात. गावामध्ये एकूण ३५ लाभार्थ्यांना घरकुलाचा लाभ देण्यात आला असून याकरीता ग्रामपंचायतीचे पदाधिकारी, अधिकारी, कर्मचारी व ग्रामस्थ यांनी सक्रीय सहभाग नोंदविला आहे.

गोळवण गावातील वातावरण अत्यंत धार्मिक असून सर्व जाती, धर्माचे लोक एकत्र राहतात. गावामध्ये सर्व सन मोठ्या उत्साहाने साजरे होतात. या गावामध्ये विविध ग्रामीण गृहनिर्माण योजनांतर्गत ३५ घरकुळे मंजूर करण्यात आली होती. परंतु काही लाभार्थ्यांकडे घरकुल बांधकामासाठी जागा उपलब्ध नव्हती तर काही लाभार्थ्यांची आर्थिक परिस्थिती अत्यंत बिकट होती. या सर्व अडचणींवर मार्ग काढण्यासाठी ग्रामपंचायती मध्ये सर्व ग्रामस्थांच्या उपस्थितीत बैठका घेण्यात आल्या. हे सर्व लाभार्थी आपल्याच गावचे असून आपले स्नेही, मित्र असल्याने त्यांना घरकुल बांधकामासाठी सर्व गावकरी मदत करती असा ठराव या बैठकांमध्ये घेण्यात आला.

गोळवण गावामध्ये प्रधानमंत्री आवास योजना-ग्रामीण व राज्य पुरस्कृत आवास योजनांतर्गत घरकुलांचे प्रस्ताव तयार करण्यासाठी सरपंच व ग्रामसेवक स्वतः लाभार्थ्यांच्या घरी जावून त्यांना प्रोत्साहीत केले. बहुतांश लाभार्थ्यांकडे आवश्यक कागदपत्रे उपलब्ध नव्हती. त्याकरीता ग्रामपंचायतस्तरावर पंचायत समिती व तहसिल कार्यालयाचे सहकार्य घेवून कागदपत्र तयार करण्यासाठी

कॅम्प आयोजित करून कागदपत्र तयार करण्यात आली. त्यानुसार परिपूर्ण प्रस्ताव तयार करणेकामी लाभार्थ्यांनी आवश्यक ती कागदपत्रे ग्रामपंचायतीकडे सादर करताच ग्रामपंचायतीने सर्व घरकुल लाभार्थ्यांचे परिपूर्ण प्रस्ताव तयार करून तालुकास्तरावर सादर केले. या सर्व लाभार्थ्यांना घरकुल देण्यासाठी गावकरी व ग्रामपंचायतीची तळमळ पाहून या कामी तालुकास्तरावरुन आवश्यक ते सर्व सहकार्य करण्यात आले. तसेच तालुकास्तरावरुन सर्व प्रस्तावांना तात्काळ मंजूरी देण्यात आली.

घरकुल मंजूर झाले परंतु सर्वांत मोठी अडचण होती ती घरकुल बांधकामासाठी जोगेची, याकरीता स्वतः सरपंच व ग्रामसेवक यांनी गावात पहाणी करून गावात उपलब्ध जागेची माहिती घेतली. तसेच घरकुल बांधकामासाठी जागा उपलब्ध करून देणेकरीता संबंधित विभागांशी वारंवार चर्चा केली. या लाभार्थ्यांना घरकुलाची किती आवश्यकता आहे, हे संबंधित अधिकारी यांना पटवून दिले. ग्रामपंचायतीच्या पुढाकाराने या भूमिहीन लाभार्थ्यांना घरकुल बांधकामासाठी जागा उपलब्ध झाली. त्यामुळे घरकुल लाभार्थ्यांचा जागेचा प्रश्न मार्गी लागला. अशा प्रकारे ग्रामपंचायत व लोकसहभागातून सर्व लाभार्थ्यांची घरकुले शौचालय व इतर नागरी सुविधासह पूर्ण झाली. या लाभार्थ्यांना हक्काचे पक्के घर मिळाल्याने सर्व लाभार्थी आनंदाने त्यांच्या स्वतःच्या घरात वास्तव्य करत आहेत.

त्यांच्या या यशस्वी कामगिरीसाठी ग्रामपंचायतीचे सरपंच श्री. सुभाष दत्ताराम लाड, उपसरपंच श्री. शरद राजाराम मांजरेकर, ग्रामसेवक श्रीमती अर्पिता आशिष शेलटकर व ग्रामाण गृहनिर्माण अभियंता श्री. परेश विश्वनाथ घाडीगावकर यांनी परिश्रम घेतले. त्यांच्या या यशात सर्व ग्रामस्थांचे मोलाचे सहकार्य लाभले आहे.

मा.खासदार, श्रीमती नवनीत राणा यांच्या शुभहस्ते अमरावती येथे जिल्हास्तरीय महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण

मा.मंत्री, वने, सांस्कृतीक कार्य, मत्सव्यवसाय श्री.सुधीर मुनगंटीवार यांच्या शुभहस्ते चंद्रपुर येथे जिल्हास्तरीय महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण

मा.मंत्री, पाणी पुरवठा व स्वच्छता श्री.गुलाबराव पाटील यांच्या शुभहस्ते जळगाव येथे जिल्हास्तरीय महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण

मा.मंत्री, आपत्ती व्यवस्थापन, मदत व पुनर्वसन श्री.संजय राठोड यांच्या शुभहस्ते यवतमाळ येथे जिल्हास्तरीय महा आवास अभियान पुरस्कार वितरण

“महाराष्ट्र शासनाचा एकच द्यावे,
२०२४ पर्यंत सर्वांसाठी आवास”

संचालक, राज्य व्यवस्थापन कक्ष - ग्रामीण गृहनिर्माण यांचे कार्यालय

४ था मजला, दक्षिण कक्ष, सिडको भवन, सी. बी. डी. बेलापूर, नवी मुंबई - ४००६१४

Email ID : directoriayruralhousing@gmail.com

दुरध्वनी क्र. : ०२२-२७५६९८२४